

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9Co/36/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4121214233
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Marčeková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2024:4121214233.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Marčekovej a členiek senátu Mgr. Ingrid Vallovej a Mgr. Andrey Szombathovej-Polákovej, v spore žalobcov: 1. A. B., nar. XX. XX. XXXX, bytom C. XXX, 2. D. E., nar. XX. XX. XXXX, bytom C. XXX, obaja zastúpení Mgr. Romanou Mravíkovou, advokátkou, so sídlom Nitra, Štefánikova tr. 2/3, proti žalovaným: 1. F. G., nar. XX. XX. XXXX, bytom C. XXX, 2. H. G., nar. XX. XX. XXXX, C. XXX, obaja zastúpení BIZOŇ & PARTNERS, s. r. o., advokátska kancelária, so sídlom Bratislava, Hviezdoslavovo námestie 25, IČO: 36 833 533, o splnenie povinnosti, o odvolaní žalobcov v 1. a 2. rade proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 12. januára 2023 č. k. 7C/68/2021-883 v spojení s opravným uznesením zo dňa 13. februára 2023 č. k. 7C/68/2021-943 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie m e n í tak, že žalovaní sú povinní zdržať sa nad mieru primeranú pomerom šírenia hluku pochádzajúceho z chovu malých hospodárskych zvierat, ktorý preniká z pozemku parcely registra „C“ parcelné číslo 2168/129 a parcelné číslo 2168/285 evidovaných na LV č. XXX pre kat. územie C., obec C., okres Nitra na pozemok parcely registra „C“ parcelné číslo 2168/2, parcelné číslo 2168/174, parcelné číslo 2232/7 a parcelné číslo 2168/278, evidovaných na LV č. XXX pre katastrálne územie C., obec C., okres Nitra, a vo zvyšnom zamietajúcom výroku napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie p o t v r d z u j e .

Žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol (I.), zrušil uznesenie Krajského súdu v Nitre č. k. 5Co/25/2022-280 zo dňa 21. 04. 2022, ktorým odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil a nariadil vo veci neodkladné opatrenie (II.) a žalovaným priznal proti žalobcom spoločne a nerozdielne nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, o výške ktorej rozhodne súd samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku (III.). Rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 1 bod 1 a 2, § 2 bod 1, 3 písm. a), § 3 bod 1, 2, 7, 8, § 4 bod 1 veta prvá, § 6 bod 1 až 7, § 15 bod 2, 6, § 16 Všeobecného záväzného nariadenia obce C. č. 4/2021 o podmienkach držania zvierat a ich chovu na území obce C., § 126 ods. 1, § 127 ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka, § 335 ods. 1, § 236 ods. 4 CSP a vykonaným dokazovaním zistil, že strany sporu sú susedia. Súdom mal preukázané, že medzi stranami sporu sú narušené susedské vzťahy, a to v dôsledku chovu kohútov a sliepok žalovanými, pričom táto situácia trvá už niekoľko mesiacov. Vzhľadom k tomu, že orgány, na ktoré sa obrátili, im neposkytli potrebnú ochranu, obrátili sa s návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia na súd, o ktorom odvolací súd rozhodol tak, že uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 5Co/25/2022-280 zo dňa 21. 04. 2022 odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil tak, že súd nariadil neodkladné opatrenie, ktorým žalovanej v 1. rade a žalovanému v 2. rade uložil povinnosť zdržať sa obťažovania žalobcov v 1. a 2. rade nad mieru primeranú pomerom šírením hluku spôsobeného chovom malých

hospodárskych zvierat, ktorý preniká z pozemkov žalovaných, výrokom II. žalobcom uložil povinnosť, aby do 60 dní od právoplatnosti tohto uznesenia podali proti žalovanej v 1. rade a žalovanému v 2. rade žalobu o určenie povinnosti zdržať sa obťažovania žalobcov v 1. a 2. rade nad mieru primeranú pomerom šírením hluku z chovu malých hospodárskych zvierat a vo zvyšku návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. Žalobcovia priložili množstvo fotografií, z ktorých vyplýva využívanie vlastného pozemku na relax a oddych, ktoré v súčasnosti podľa ich tvrdení nemôžu užívať pre imisie zo susedného chovu hydiny. Na priložených fotografiách žalobcami vidno umiestnenie kurínov v blízkosti pletivového plotu, ktorý je umiestnený na hranici pozemkov žalobcov a žalovaných. Žalobcovia predložili aj početné zvukové záznamy, pri ktorých je evidovaný dátum a čas, kedy boli tieto nahrávky zaznamenané, pričom ide o záznamy z obdobia september 2021 až jún 2022 v rôznom trvaní. Na zvukových záznamoch je zaznamenaný zvuk vydávaný kohútmi a sliepkami v čase medzi polnocou a ránom. Žalobcovia odôvodňujú žalobu najmä svojim nepriaznivým zdravotným stavom. K uvedenému predložili lekárske správy, týkajúce sa diagnóz dlhodobého charakteru, ktorými trpia, ako aj dermatologických diagnóz, ktoré sa vyskytli v ostatnom čase od decembra 2020 do októbra 2021. Skutočnosť, že chov žalovaných mal parazity, osvedčili žalobcovia prepisom komunikácie z aplikácie WhatsApp. Žalobcovia predložili aj početné fotografie, na ktorých je zachytené perie z hydiny, nachádzajúce sa na pozemku žalobcov. Z vyjadrenia Obce Zbehy zo dňa 30. 03. 2022 vyplýva, že na obecnom úrade nebol nahlásený chov hydiny nad 30 ks na pozemku žalovaných. Žalovaní predložili úradný záznam o veterinárnej kontrole, z ktorého vyplýva, že kontrola sa konala 05. 11. 2021, pričom v čase kontroly sa nachádzalo na pozemku 55 ks hydiny, voliéry 4 x 4-1 ks, 4 x 3-4 ks, pričom výsledky kontroly uviedli, že neboli zistené porušenia v hygiene chovu.

1.2. Z Protokolu o meraní hluku č. 224000133 vyhotoveného technickým skúšobným ústavom Piešťany, š. p. zo dňa 27. 10. 2022 vyplýva, že predmetom merania bolo určenie hluku súvisiaceho so zvukovými prejavmi domácej hydiny, kohútov a sliepok, chovaných na pozemku rodinného domu č. p. XXX, C. v priamom susedstve s pozemkom rodinného domu objednávateľa s ohľadom na požiadavky zákona NR SR č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v nadväznosti na súvisiace právne dokumenty. Výsledky merania budú slúžiť pre účely posúdenia vplyvu hluku na blízke okolie podľa požiadaviek vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 549/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí. Meranie sa uskutočnilo so súhlasom majiteľky rodinného domu č. p. XXX, C. a bude slúžiť pre účely súdneho konania č. k. 7C/68/2021, Okresný súd Nitra, so začiatkom 17. 10. 2022 o 20.25 hod. a koncom 19. 10. 2022 o 17.15 hod. Merací mikrofón bol umiestnený vo výške cca. 1,5 m nad trávnatým terénom, na hranici pozemkov parc. č. 2168/2 a parc. č. 2168/129. Hlavným a jediným posudzovaným zdrojom hluku je hluk spôsobovaný aktivitou domácej hydiny, kohútov a sliepok chovaných na dvore rodinného domu č. p. XXX, C.. Všetky ostatné hlukové udalosti spojené s využívaním priľahlého vonkajšieho územia obce boli považované za rušivý hluk pozadia a neboli zahrnuté do posúdenia. Na základe celkového posúdenia aktuálneho stavu a z predložených výsledkov merania hluku je možné konštatovať, že prípustná hodnota určujúcej veličiny vo vonkajšom prostredí podľa ustanovení vyhlášky Ministerstva zdravotníctva SR č. 549/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí pri zvukových prejavoch kohútov a sliepok v dennom aj nočnom čase vo vonkajšom chránenom prostredí rodinného domu č. p. XXX, C. v posudzovanom mieste MB1 bola prekročená.

1.3. Susedské vzťahy sú právne vzťahy medzi vlastníkmi a užívateľmi susediacich nehnuteľností. Pozostávajú zo súhrnu právnych noriem, ktoré obmedzujú základné právo vlastníka naložiť so svojou vecou podľa svojej ľubovôle a každého z tohto práva vylúčiť s ohľadom na vlastnícke právo susedného vlastníka a zabrániť zásahom medzi nimi navzájom. Občiansky zákonník vychádza zo zásady, že výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. Každý vlastník má podľa § 123 Občianskeho zákonníka právo predmet svojho vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním. Výkon vlastníckeho práva však nesmie prekročiť zákonom stanovené medze. Musí byť vzájomne medzi vlastníkmi susedných nehnuteľností do určitej miery tolerovaný. Tzv. „reciprocita“ medzi vlastníkmi nesmie presiahnuť určitú hranicu, kedy jeden z vlastníkov by bol v zjavnej nevýhode oproti tomu druhému. Mohlo by tak dochádzať k zneužívaniu vlastníckeho práva na ujmu práv iných vlastníkov, prípadne iných osôb.

1.4. Uplatňovanie a posúdenie susedských vzťahov je potrebné vždy vykladať v súlade so zásadou ekvity (dobré mravy). Vzájomné konanie alebo opomenutie medzi susedmi nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. Neoprávnený zásah jedného z vlastníkov susediacich nehnuteľností do práv vlastníka inej nehnuteľnosti musí spĺňať jednu z dvoch skutkových podstát vyjadrených v § 127 ods. 1 prvá veta OZ. Ochrana sa poskytuje len proti takým zásahom, ktoré ho nad mieru primeranú pomerom obťažujú alebo vážne ohrozujú výkon jeho práv. Občiansky zákonník vymedzuje povinnosti, ktorých sa musí vlastník zdržať, aby nedošlo k zásahu do práv iných. Tento výpočet nie je definitívny a zásahy môžu mať rôzny charakter. Nepripustný výkon vlastníckeho práva v rámci susedských práv je vymedzený v § 127 ods. 1 Občianskeho zákonníka v tzv. generálnej klauzule dvomi skutkovými podstatami, a to obťažovaním iného nad mieru primeranú pomerom a vážnym ohrožovaním výkonu práv iného. Pod obťažovaním možno rozumieť sťažovanie a znepríjemňovanie výkonu práv iného, zatiaľ čo ohrožovanie výkonu práv sa týka samotnej podstaty tohto výkonu zo strany iného alebo jeho majetku. Obťažovanie je neprípustné, len ak je nad mieru primeranú pomerom. Táto primeranosť sa posudzuje ku konkrétnym pomerom v mieste a čase, pričom treba zohľadňovať aj rôznosť miestnych zvyklostí vyplývajúcich z povahy, či umiestnenia nehnuteľností. Pojem miera primeraná pomerom sa v zásade chápe z objektívneho pohľadu. Výnimočne môže byť zohľadnené aj subjektívne hľadisko spočívajúce v pomeroch osoby, ktorá sa domáha ochrany pred výkonom vlastníckeho práva. Subjektívne by však mali byť zohľadnené len také skutočnosti, ktoré si takýto postup vyžadujú z pozície verejného záujmu, dobrých mravov alebo spoločensky všeobecne akceptovateľných zvyklostí. To, či naozaj ide a obťažovanie nad mieru primeranú pomerom, je potrebné posúdiť vždy podľa okolností konkrétneho prípadu s prihliadnutím na všetky skutočnosti, ktoré v tejto súvislosti vyjdú v súdnom konaní najavo. Určenie, či ide o obťažovanie nad mieru primeranú pomerom, je vecou úvahy súdu.

1.5. Žalobca, dožadujúci sa súdnej ochrany, sa môže dovolávať iba uloženia povinnosti vlastníkovi veci, aby sa zdržal neoprávnených zásahov - presne vymedzeného rušenia, nie však povinnosti niečo konkrétne konať. Ak súd zistí, že dochádza k obťažovaniu žalobcu nad mieru primeranú pomerom, žalobe vyhovie a v odôvodnení rozsudku vymedzí mieru obťažovania, ktorá je ešte v danej veci primeraná pomerom a mieru obťažovania v danej veci. Po vyhovujúcom rozhodnutí súdu má žalovaný rušiteľ právo sám si zvoliť postup, akým odstráni závažný stav spočívajúci vo vzniku a šírení imisií.

1.6. Vlastník môže pri užívaní svojej nehnuteľnosti presiahnuť určitú mieru svojho správania a tým zasiahnuť do pokojného užívania susednej nehnuteľnosti. Vtedy dochádza z jeho strany k tzv. imisiám, t.j. zásahu do vlastníckeho práva iného vlastníka. Tento zásah je neoprávnený iba za predpokladu, že zákon ho výslovne zakazuje alebo sa neopiera o povolenie, ktoré vyplýva zo zmluvy, úradného rozhodnutia a zo zákona. K neoprávnenému zásahu môže dôjsť aj prekročením oprávnenia vyplývajúceho z určitého povolenia. Neoprávnenosť zásahu je vyjadrená generálnou klauzulou - vlastník veci sa musí zdržať obťažovania iného nad mieru primeranú pomerom, alebo ak by vážne ohrozoval výkon jeho práv. Tieto pojmy je potrebné vykladať objektívne. Primeranosť zásahu do vlastníckeho práva, práve tak ako vážne ohrozenie výkonu práva podľa § 127 ods. 1 OZ musí byť hodnotená so zreteľom na všetky okolnosti prípadu z objektívnych hľadísk. Objektívne hľadisko je potrebné vždy skúmať porovnaním k podobným pomerom v danej oblasti.

1.7. Vykonaným dokazovaním dospel súd k záveru, že žalobu je potrebné zamietnuť pre neunesenie dôkazného bremena žalobcov. Súd pri rozhodovaní primárne bral do úvahy miesto, kde je spor situovaný, nakoľko táto skutočnosť má svoj odraz v právnej norme § 127 OZ, keďže určenie, či ide o obťažovanie nad mieru primeranú pomerom je závislá od typu konkrétnej lokality pomerov. Prostredie obce, v ktorej sa títo susedia sporia, je typickým dedinským prostredím západného Slovenska, kde vo všeobecnosti je možné chovať akékoľvek zvieratá ako kravy, ovce, kozy, ošípané alebo drobnú hydinu a pod. V tomto spore sa jedná o chov drobnej hydiny, čo v tomto duchu predstavuje očakávateľný štandard danej obce, t.j. je absolútne pomerom primerané, že chov drobnej hydiny sa bude týkať väčšiny porovnateľných nehnuteľností v danom mieste. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že v danej obci je chov hydiny bežným javom, aj v okolí týmto susedským sporom dotknutých nehnuteľností, pričom z pohľadu okolia chovu žalovaných nebolo zo strany obyvateľov okolitých nehnuteľností namietané voči chovu. Subjektívne vnímanie žalobcov, ktorí obývajú svoju nehnuteľnosť dlhší čas a zažili pomery na susednom pozemku pred tým, ako ho kúpili žalovaní, môže vnímať súd jedine v tej rovine, že vnímanie tejto zmeny zadalo príčinu, ktorá ich doviedla k riešeniu veci súdnou cestou. Tieto subjektívne skutočnosti na strane žalobcov z pohľadu primeranosti pomerov však súd môže hodnotiť celkom

výnimočne, pričom súd v tomto konkrétnom prípade takúto výnimočnú situáciu nevzhliadol, a to i napriek zdravotným problémom, najmä u žalobcu v 2. rade, ako aj veku žalobcov, na čo žalobcovia poukazovali.

1.8. Žalobcovia v priebehu sporu poukazovali na VZN obce C., pričom súd poznamenal, že predmetné VZN sa na právne vzťahy žalobcov a žalovaných nevzťahuje, a to s poukazom na § 15 bod 2 a 3 VZN Obce C.. Jediným ustanovením, ktoré sa môže aplikovať vo vzťahu k žalovaným, je povinnosť ohlásiť chov do 3 mesiacov od účinnosti VZN, pričom sankciou pre porušenie tohto ustanovenia je postup obce podľa zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, zákona č. 282/2002 Z. z., ktorým sa upravujú niektoré podmienky držania psov a zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch. Ani zo záznamu o veterinárnej kontrole č. NR/211105, keď kontrola sa konala 05. 11. 2021, nevyplývalo, že by boli zistené porušenia v hygiene chovu, pričom súd ma preukázané, že chov je riadne registrovaný. Z vykonaného dokazovania vyplynul súčasný stav chov drobnej hydiny o počte do cca 50 kusov, čo považoval súd v daných miestnych pomeroch za daných okolností za akceptovateľný počet, pričom z uvedeného sú 4 kohúti, čo bolo preukázané aj miestnou ohliadkou súdu.

1.9. Súdna ochrana v zmysle § 127 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka sa poskytuje len proti takým zásahom, ktoré nad mieru primeranú pomerom obťažujú alebo vážne ohrozujú výkon práv suseda. Pokiaľ sa zistí, že ide o neopodstatnený zásah, teda o bežné správanie, ktoré sú susedia povinní v rámci tolerantnosti navzájom strpieť alebo ktoré sú spojené s obvyklým užívaním nehnuteľností, žalobu bude nevyhnutné zamietnuť. Pri posudzovaní miery hluku primeranej pomerom je potrebné vziať do úvahy popri miestnych pomeroch aj intenzitu hluku, ako aj to, či ide o rušenie jednorazové, opakované, úmyselné a podobne. Pre posúdenie obťažovania hlukom je zvyčajne potrebné znalecké dokazovanie, pričom žalobcovia na podporu svojej žaloby predložili súdu ako dôkaz - Protokol o meraní hluku, pričom súd tento dôkaz vyhodnotil ako neobjektívny, keď z neho vyplýva, že merací mikrofón bol umiestnený vo výške cca 1,5 m nad trávnatým terénom, na hranici pozemkov parc. č. 2168/2 a parc. č. 2168/129, pričom z jednotlivých fotiek zverejnených v predmetnom protokole vyplýva, že tento prístroj bol umiestnený cca 30-40 cm od plotu žalovaných, a teda je zrejmé, že ak z druhej strany plotu sa nachádzajú cca 50 cm od plotu kuríny a voliéry s hydinou, tento zvuk bude najintenzívnejší priamo pri objekte merania. Je zrejmé, že tento dôkaz nemá výpovednú hodnotu, nakoľko žalobcovia v priebehu sporu argumentovali, že intenzívnym hlukom sú rušení na celom pozemku a v rodinnom dome musia mať pozatvárané okná, nakoľko ich tento hluk ruší. Predmetné meranie sa nevykonalo vo všetkých namietaných miestach, preto súd nemohol prevziať závery z protokolu, že prípustná hodnota určujúcej veličiny vo vonkajšom prostredí podľa ustanovení vyhlášky Ministerstva zdravotníctva SR č. 549/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí pri zvukových prejavoch kohútov a sliepok v dennom aj nočnom čase vo vonkajšom chránenom prostredí rodinného domu č. p. XXX, C. v posudzovanom mieste MB1 bola prekročená. Z predmetných tabuliek zároveň vyplýva, že hluk v nočných hodinách bol prekročený len nepatrne.

1.10. V danom prípade vykonaným dokazovaním, najmä ohliadkou na mieste samom, ako aj dôkazmi predloženými žalobcami (fotografie z pozemku žalobcov a nahrávky na USB kľúči), nebolo preukázané, že by chovom drobnej hydiny na pozemku žalovaných dochádzalo k nepovoleným imisiám na susedný pozemok žalobcov, a teda, že by žalovaní nad mieru primeranú pomerom v danej lokalite obťažovali žalobcov ako susedov hlukom, prachom, pachom, exkrementami, pevnými a tekutými odpadmi a pod. Vzhľadom na to, neboli splnené podmienky § 127 ods. 1 Občianskeho zákonníka pre poskytnutie im ochrany súdom. Keďže predmetný zásah neprekračuje mieru primeranú pomerom, nejde teda o zásah neoprávnený, proti ktorému by bolo možné dovolať sa úspešne súdnej ochrany. Súd z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že žalobcovia pred podaním žaloby trpeli zdravotnými problémami - kožné vyrážky, avšak v spore nebolo preukázané, že tieto zdravotné problémy boli spôsobené v dôsledku chovu žalovaných. Tieto zdravotné problémy v čase rozhodovania súdu už neboli ani tvrdené žalobcami, preto mal súd za preukázané, že v tejto časti je tiež žaloba nedôvodná.

1.11. Súd na záver uviedol, že žalobcovia sa okrem iného domáhali umiestnenia objektov určených na dočasný a trvalý chov, držania a voľný výbeh malých hospodárskych zvierat minimálne vo vzdialenosti 1 meter od hranice pozemkov. Súd v tejto časti petitu poukázal na to, že žalobcovia dožadujúci sa súdnej ochrany, sa môžu dovolávať iba uloženia povinnosti vlastníkovi veci, aby sa zdržal neoprávnených zásahov - presne vymedzeného rušenia, nie však povinnosti niečo konkrétne konať. Na základe toho sa dotknutá osoba nemôže dovolávať z ustanovenia § 127 OZ určitého aktívneho konania, ktorým

môže byť odstránenie závadného stavu a pod. Z uvedeného vyplýva, že súd by vyhovením takto formulovanému petítu porušil právo tým, že by zasiahol do vlastníckeho práva žalovaných neprimeraným spôsobom. Nakoľko súd vo veci samej zamietol žalobu, mal za to, že nie sú splnené podmienky na nariadenie neodkladného opatrenia, preto súd uznesenie, ktorým bolo vo vzťahu k žalovaným nariadené neodkladné opatrenie, zrušil.

1.12. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP tak, že žalovaným súd náhradu trov konania priznal v plnej výške, nakoľko vo veci mali plný úspech, pričom v sporových konaniach sa uplatňuje zásada úspechu, teda strana, ktorá mala v konaní plný úspech, čo sú v tomto prípade žalovaní, keďže žaloba bola v celom rozsahu zamietnutá, majú právo na náhradu trov konania proti neúspešnej strane (žalobcovia) a v konaní neboli zistené žiadne výnimočné dôvody hodné osobitného zreteľa ani v okolnostiach danej veci, ani u strán sporu, a to s poukazom na ustanovenie § 257 CSP.

2. Uznesením zo dňa 13. 02. 2023 č. k. 7C/68/2021-943 súd prvej inštancie opravil dátum vyhotovenia rozsudku na 12. 01. 2023.

3. Proti tomuto rozsudku súdu prvej inštancie podali žalobcovia v 1. a 2. rade v zákonom stanovenej lehote odvolanie, odôvodniac podľa § 365 ods. 1 písm. b), d), f), h) CSP. Mali za to, že súd rozhodol vo veci jednostranne v prospech žalovaných, niektoré dôkazy nevyhodnotil správne, neprijal ani jeden z dôkazov žalobcov a nezohľadnil viaceré podstatné skutočnosti. Mali za to, že súd nesprávne určil mieru primeranú pomerom v posudzovanej lokalite. Obecnému úradu C. nebol nahlásený žiaden chov nad 30 ks hydiny. K Všeobecne záväznému nariadeniu obce C. č. 4/2021 o podmienkach držania zvierat a ich chovu na území obce C. uviedli, že žalovaný počas sporu a súčasne po účinnosti VZN vytvoril účelovo nový chov v snahe rozložiť veľké množstvo hydiny na 2 majiteľov, pričom na nový chov sa VZN obce vzťahuje. Miera primeraná pomerom je daná nie len znením VZN, ale aj samotnou skutočnosťou, že v obci C. nikto nechová hydinu v počte viac ako 30 kusov, preto bola miera primeraná pomerom v konaní jednoznačne preukázaná. Konštatácia súdu o počte 50 kusov hydiny, z toho 6-7 kohútov, nemá oporu vo vykonanom dokazovaní a nezodpovedá miere primeranej pomerom v posudzovanej lokalite. Tento názor súdu je absolútne nepreskúmateľný, nakoľko z odôvodnenia rozsudku nevyplýva, z akých konkrétnych skutočností súd vychádzal. Pri 4 kohútoch meranie hluku akreditovaným pracoviskom na meranie hluku - TŠU Piešťany, š. p. preukázalo výrazne prekračovanie povolenej hranice v referenčnom čase deň (63,8 dB), pričom denne zvukové udalosti v maximách dosahovali až 90 dB. Pri šírke pozemku žalovaných 15 m, pri veľkosti chovu a pri jeho umiestnení úplne na hranici pozemku so žalobcami sa dá tvrdiť, že bez účinnej bariéry proti imisiám budú tieto nad mieru primeranú pomerom. Žalobcovia poskytli súdu množstvo nahrávok z rôznych miest ich nehnuteľností o tom, ako vyzerá hluk hydiny žalovaných pri 6 a viac kohútoch. Žalobcovia žiadajú, aby žalovaní urobili také účinné opatrenia, aby imisie chovu smerom na pozemok žalobcov znížili na úroveň obvyklého dedinského chovu. Uviedli, že nesúhlasia s označením merania hluku akreditovaným pracoviskom na meranie hluku a predložením protokolu o meraní za dôkaz, ktorý nemá výpovednú hodnotu a je neobjektívny. Žalobcovia požiadali akreditované pracovisko na meranie hluku TŠU Piešťany, š. p. o vykonanie merania, vypracovanie protokolu a posúdenie hluku. Toto meranie sa uskutočnilo s ohľadom na požiadavky zákona NR SR č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v nadväznosti na súvisiace právne predpisy. Určenie hluku sa uskutočnilo podľa požiadaviek vyhlášky Ministerstva zdravotníctva SR č. 549/2007, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí. Meranie sa uskutočnilo vo vonkajšom prostredí, pri dodržaní metodiky merania sa určoval hluk v chránenom území II (vyhláška MZ SR č. 549/2007) - vonkajší priestor v obytnom a rekreačnom území, konkrétne išlo o priestor relaxačnej časti záhrady bezprostredne pri bazéne. Merací bod bol umiestnený v súlade s predpismi. Poukázali na to, že zákon im priznáva právo v každom mieste svojho pozemku nevystavovať sa prekračovaniu limitných hodnôt hluku, a to dlhodobo a s každodenným opakovaním. Uviedli, že ak je prekročený limit hluku upravený predpisom, ide o obťažovanie nad mieru primeranú pomerom, aj keď na danom mieste to môže byť hluk obvyklý. Dali do pozornosti, že obhliadka na mieste samom sa uskutočnila dňa 25. 09. 2022 a žalovaní priznali, že pred obhliadkou z chovu odstránili 8 kohútov. Meranie hluku sa uskutočnilo dňa 17. - 19. 10. 2022, teda v čase po účelovej a špekulatívnej redukcii veľkosti chovu a počtu kohútov a aj napriek tomu bolo preukázané významne prekračovanie denných aj nočných povolených hodnôt len 4 kohútmi počas 2 dní merania. Žiadnym iným spôsobilým dôkazom neboli v konaní závery protokolu o meraní hluku

spochybnené. O to viac je zarážajúce stanovisko súdu, že predložený dôkaz nemá výpovednú hodnotu a je neobjektívny. Konajúci súd riešil otázku intenzity hluku v čase vykonaného merania, resp. v čase obhliadky miesta, nezaoberal sa však podstatnou okolnosťou a to je dlhodobosť trvania hluku. Miera intenzity pôsobenia určitej činnosti na subjekt sa práve zintenzívňuje svojou dĺžkou trvania. Žalobcovia majú za to, že v tomto smere je rozhodnutie súdu nepreskúmateľne a to z dôvodu, že žalobcovia opierali svoju žalobu aj o dobu pôsobenia hluku na ich domácnosť a majetok, ako aj na žalobcov samotných. Uviedli tiež, že sa nestotožňujú s tým, že súd nevzhladol dôvod pre zohľadnenie subjektívneho hľadiska v pomeroch osoby, ktorá sa ochrany domáha. Nezhľadnené osobitosti súvisiace so zdravotným stavom a vekom žalobcu aj žalobkyne vnímajú ako prísne nariadenie ďalej znášať stav, ktorý na ich zdravie pôsobí deštruktívne a v hrubom rozpore s odporúčaniami lekárov. Majú za to, že zdravotný stav oboch žalobcov nebol dostatočne zohľadnený z hľadiska nepriaznivého vplyvu neustáleho a opakujúceho sa hluku a stresu z neho. Ochorenia sa prehľbujú pod vplyvom nepokoja, stresu z hluku, nemožnosti používať odporúčaný vonkajší priestor na zotavenie. Žalobkyňa tiež predložila súdu lekárske potvrdenia o svojich ochoreniach. Odporúčania lekárov sú obdobné: bezstresovosť, pravidelný relax, pravidelný spánok, pokoj. Súhrn zdravotného stavu vypracovaný MUDr. Kirinovičovou potvrdzuje okrem iného aj prítomnosť trvalého stresu zo situácie krvnými testami a jeho negatívne pôsobenie na všetky jej ochorenia. Psychickú záťaž z hluku a následného stresu konzultuje žalobkyňa pravidelne už takmer rok aj so psychologičkou. Priložila najnovšiu správu od psychologičky z januára 2023. Sú toho názoru, že prihliadnutie na okolnosti v osobe alebo pomeroch žalobcov je na mieste, pretože stav hluku a neustáleho nepokoja ním spôsobeného neumožňuje žalobcom chrániť svoje zdravie pred prehlbovaním zdravotných problémov a ani im neumožňuje riadiť sa naliehavými odporúčaniami lekárov. Poukázali na to, že obhliadka na mieste samom nemohla poskytnúť reálny obraz o dlhodobom, opakovanom a každodennom stave obťažovania imisiami s premenlivým charakterom. Žalovaní sa na ohlásenú obhliadku pripravili. Počet kohútov pred ňou účelovo znížili na 4 kusy. Aj nadmerný zápach a iný odpad, perie, exkrementy a pod. odstránili účinným vyčistením chovu. Celkom iné imisné pomery nastávajú v letných horúčavách a v čase preperovania, či v závislosti od počasia alebo v čase vetra. Na jednotlivých pojednávaniach poskytovali rôzne informácie o počtoch kohútov, čo tiež poukazuje na premenlivosť chovu. Všetky údaje od žalovaných súd prijal za pravdivé. Na druhej strane, údaje a vyjadrenia žalobcov sa bagatelizovali, zosmiešňovali, videá a nahrávky sa spochybňovali, aj keď boli vyhotovované priebežne, v najrôznejších denných a nočných časoch a z najrôznejších miest nehnuteľnosti žalobcov. Nevidia inú možnosť ako reálne preukázať dianie, iba dokumentovať stav nahrávkami počas dní a nocí. Súd tiež nezohľadnil ani to, že intenzita obťažovania je úplne závislá od konania žalovaných. Žalobcovia nesúhlasia s tvrdením súdu, že žalovaní urobili opatrenia už pred podaním žaloby a pomery oproti nariadenému neodkladnému opatreniu sa zmenili. Chov nebol po právoplatnosti neodkladného opatrenia zredukovaný ustáleným spôsobom. Prechod parazitov súdu žalobcovia uvádzali naďalej, pretože sa domáhali účinných zmien stavu. S odmietaním možnosti prechodu parazitov žalovanými nesúhlasili. Medicínske laboratória humánneho lekárstva nedisponujú spôsobmi preukazovania slepačích parazitov na ľudskej koži, ani nepotvrdzujú slepačí druh parazitu, ktorý spôsobil kožné podráždenia, či iné problémy. Prechod parazitov z chovu sa dá preukázať iba nepriamo. K nesprávnemu právnemu posúdeniu veci uviedli, že žalobcovia sa podanou žalobou domáhali aj určenia, že žalovaní sú povinní umiestniť objekty určené na dočasný a trvalý chov, držanie a voľný výbeh malých hospodárskych zvierat minimálne vo vzdialenosti 1 meter od hranice pozemkov, a to v lehote do 30 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku, a to s poukazom na ustanovenie § 417 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, a nie ustanovenia § 127 OZ, tak ako to nesprávne posúdil súd. Žalobcovia sa cítia byť ohrození neudržiavaným chovom z dôvodu prechodu parazitov a prenosných ochorení z hydiny. Žalobcovia z reálnych obáv o svoje zdravie žiadajú minimálny odstup chovných objektov, priestorov na chov a voľného výbehu hydiny 1 m od hranice pozemkov. Poukázali na ustanovenie článku 40 prvej vety Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého každý má právo na ochranu zdravia. Žiadne konanie subjektu nemôže smerovať voči ohrozovaniu zdravia iných osôb. Uviedli, že odôvodnenie rozsudku trpí vadou nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia, nakoľko sa súd riadne nevysporiadal so všetkými relevantnými skutočnosťami, ktoré vyžaduje ustanovenie § 220 ods. 2 CSP, čo je porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces. Súd svojím rozhodnutím založil stav právnej neistoty, hoci na základe vykonaného dokazovania bolo jednoznačne preukázané, že na strane žalobcov existuje naliehavá potreba úpravy susedských práv a povinností. Prostredníctvom podanej žaloby sa žalobcovia snažili dosiahnuť úpravu, tvoriacu určitý právny rámec, ktorý by bol zárukou odvrátenia budúcich sporov účastníkov konania. Z uvedených dôvodov navrhli, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovie a súčasne prizná žalobcom nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Následne súdu doložili aktuálne lekárske správy žalobcov a Stanovisko

Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky k meraniu hluku a záveru protokolu o meraní hluku č. 224000133.

4. Žalovaní vo vyjadrení k odvolaniu žalobcov uviedli, že sa v celej miere stotožňujú s procesným postupom a právnymi závermi súdu prvej inštancie. Napadnuté rozhodnutie považujú za vecne správne, presvedčivo a vyčerpávajúco odôvodnené, rešpektujúce právo na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces. K odvolacej námietke o miere zvuku primeranej pomerom poukázali na ustanovenia § 366, § 153 ods. 1 CSP a uviedli, že žalobcovia zahltli svoje odvolanie novými dôkazmi a skutkovými tvrdeniami, ktoré v prvostupňovom konaní neuplatnili. Žiaden z predložených dôkazov nespĺňa žiadnu z alternatív prípustnosti novoty v odvolacom konaní. Vzhľadom na uvedené, majú za to, že v zmysle citovaných ustanovení je odvolací súd pri rozhodovaní o odvolaní povinný neprihliadať na dôkazy, ktoré žalobcovia priložili v prílohách k odvolaniu. Vo vzťahu k tvrdeniam žalobcov, že sa im podarilo preukázať, že ich kohúty a sliepky vydávajú zvuky nad mieru primeranú pomerom uviedli, že tieto sú ničím nepodložené, založené čisto na domnienkach žalobcov. Žalobcovia do konania nepredložili žiaden relevantný dôkaz, ktorý by preukazoval, aká je miera zvuku hydiny primeraná pomerom vo vidieckej lokalite obce C. a o koľko ju prekračujú. Žalobcovia mieru hluku preukazovali len tisíckami amatérskych nahrávok, z ktorých však nebolo možné zistiť, kedy, kde a v akom čase boli zaznamenané a rovnako tak nebolo možné zistiť, akú mieru hluku vlastne zaznamenávajú. Poukázali na čl. 16 ods. 2 základných princípov CSP, § 187 ods. 1 CSP a § 12 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov a uviedli, že okrem toho, že uvedené nahrávky žalobcov nemajú žiadnu výpovednú hodnotu pre toto konanie, tak zároveň boli tieto nahrávky získané v rozpore so zákonom. K vyhotoveniu obrazových a zvukových záznamov ich, ich pozemku a majetku nikdy nedali žiaden súhlas, preto vyhotovovanie zvukových a obrazových záznamov považujú za konanie v rozpore so zákonom a dobrými mravmi. Uvedené konanie žalobcov teda nemôže požívať žiadnu právnu ochranu a dôkazy, ktoré boli získané nezákonne súd nemôže pri rozhodovaní vo veci zohľadňovať. Žalobcom sa v žiadnom prípade nepodarilo preukázať, aká je miera zvuku hydiny primeraná pomerom vo vidieckom prostredí obce C. a už vôbec sa im nepodarilo preukázať, že túto mieru prekračujú. K odvolacej námietke o spochybnení merania zvuku akreditovanou inštitúciou uviedli, že objektivitu merania zvuku nikto nespochybnil, ale vzhľadom na okolnosti prípadu, je takýto dôkaz pre konanie irelevantný a to z dôvodov, že bol umiestnený na úplnej hranici pozemkov, v tesnej blízkosti kurínov, a teda v žiadnom prípade nepreukazuje intenzitu hluku u žalobcov v dome a spálni a vyhláška č. 594/2007, na ktorú sa žalobcovia odvolávajú, sa vzťahuje len na hluk vznikajúci ľudskou činnosťou, nie zvieratami. Uvedený protokol o meraní zvuku teda, vzhľadom na umiestnenie meracieho zariadenia, nevytvoril nič o hluku v dome a predovšetkým v spálni. Práve hlukom v týchto častiach domácnosti pritom žalobcovia dôvodili svoju žalobu. Poukázali na to, že hodnoty podľa uvedenej vyhlášky boli prekročené len mierne, a to napriek tomu, že boli zaznamenávané na najhlučnejšom mieste z celého pozemku žalobcov. K nezohľadneniu zdravotného stavu žalobcov uviedli, že žalobkyňa nepreukázala, že by trpela výraznými zdravotnými problémami, jedná sa o ženu, podnikateľku v produktívnom veku, ktorá sice má mierne zdravotné problémy, tieto ju však neohrozujú na živote a ani schopnosti pracovať a užívať sa. V žiadnom prípade teda nepredstavujú dôvod na výnimočné zaobchádzanie. Vo vzťahu k zdravotnému stavu žalobcu sa vyjadrili v bode 13. vyjadrenia k obhliadke zo dňa 28. 10. 2022, pričom naň odkazujú. K zmene pomerov uviedli, že odkazujú na svoje predošlé vyjadrenia a len dodávajú, že tieto vedome lživé tvrdenia popierajú. Žalobcovia nijak nepreukázali, že by v súčasnosti chovali viac ako štyroch kohútov, a napriek tomu žiadajú súd, aby rozhodoval podľa skutkového stavu, ktorý už dávno netrvá. K nesprávnemu právnemu posúdeniu uviedli, že počas celého konania žalobcovia nikde neargumentovali ust. § 417 ods. 2 Občianskeho zákonníka o prevencii pred hroziacou škodou. Majú za to, že žalobcovia si zrejme až po záverečných rečiach uvedomili, že nimi navrhovanému petitu žaloby nemožno v tomto type konania vyhovieť, a preto v rámci odvolacieho konania rozširujú dôvody žaloby a opäť zahlcujú spis ďalšími novými skutkovými tvrdeniami. V čase vydávania napadnutého rozhodnutia žalobcovia žiadnymi parazitmi a ani prenosnými ochoreniami netrpeli a ani to netvrdili. Tvrdenia žalobcov o hroziacej škode sú ničím nepodložené, a vzhľadom na predmet konania, aj právne irelevantné. K nedostatočnému odôvodneniu rozhodnutia uviedli, že žalobcovia neuvádzajú, s akými relevantnými skutočnosťami sa súd nevysporiadal. Z uvedených dôvodov navrhli, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil. Žiadali priznať právo na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

5. Žalovaní k stanovisku hlavného hygienika uviedli, že meracie zariadenie bolo umiestnené na úplnej hranici pozemkov, v tesnej blízkosti kurínov, a teda v žiadnom prípade nepreukazuje intenzitu hluku žalobcov v dome a v spálni. Vyhláška č. 594/2007 Z. z., na ktorú sa žalobcovia odvolávajú, sa vzťahuje

len na hluk vznikajúci ľudskou činnosťou, nie zvieratami. Protokol nevypovedá nič o hluku v dome a v spálni, pričom práve hlukom v týchto častiach domácnosti žalobcovia odôvodňovali svoju žalobu. Hluk v spálni žalobcov musí byť teda logicky menší, v žiadnom prípade neprekračujúci povolené hodnoty.

6. Žalobcovia vo vyjadrení k vyjadreniu žalovaných uviedli, že v rámci odvolacieho konania predložili súdu podanie „Stanovisko k meraniu hluku a záveru protokolu o meraní hluku č. 224000133 zo dňa 16. 02. 2023, z ktorého vyplýva, že meranie hluku sa vykonáva na hranici pozemku sťažovateľa alebo najbližšieho chráneného objektu, na základe čoho bol merací bod MB1 zvolený správne. Hluk, ktorý produkuje hydina žalovaných je výsledkom ľudskej činnosti. Stanovisko hlavného hygienika SR presne označuje zdroj meraného hluku, a to zvukové prejavy hydiny, ich správne posúdenie a meranie podľa vyhlášky Ministerstva zdravotníctva SR č. 549/2007 o prípustných hodnotách hluku. Na základe výsledkov merania sa v ňom konštatuje, že zvukové udalosti hydiny sú výrazné, a nie mierne. Hlavný hygienik SR vyslovuje záver, že za posudzovaného stavu (4 kohúti a 50 sliepok – údaj žalovaných) nie je v danej veci zabezpečená ochrana verejného zdravia. Toto stanovisko potvrdzuje v celom rozsahu správnosť predmetného merania hluku, jeho záverov a aj umiestnenie meracieho bodu. V konaní až do vyhlásenia rozsudku nebolo meranie akreditovanou inštitúciou žiadnym relevantným spôsobom spochybnené, dokonca ani zo strany súdu. Námietky žalovaných z dôvodu nedostatku odborných znalostí nemožno považovať za relevantné. Až počas vyhlásenia rozhodnutia a následne z odôvodnenia rozsudku sa žalobcovia dozvedeli, že súd daný dôkaz považoval za neobjektívny. S poukazom na uvedené nebolo potrebné predkladať tento dôkaz v konaní pred súdom prvej inštancie, pričom sa jedná o dôkaz, ktorý potvrdzuje závery iného dôkazu riadne predloženého a vykonaného na pojednávaní. V odôvodnení rozsudku súd uvádza, že žalobcovia v priebehu sporu argumentovali, že intenzívnym hlukom sú rušení na celom pozemku, pričom práve uvedeným meraním, ktoré bolo označené ako neobjektívne, bolo preukázané, že k výraznému prekročovaniu prípustných hodnôt hluku na pozemku žalobcov skutočne dochádza a to aj po tom, ako žalovaní cielene svoj chov zredukovali. Ustanovením § 417 ods. 2 Občianskeho zákonníka bolo argumentované nie len v samotnej žalobe, ale súčasne aj v záverečnej reči žalobcov, ktorá je v písomnej forme založená v súdnom spise.

7. Následne žalobcovia v priebehu odvolacieho konania predložili odvolaciemu súdu ďalšie podanie, v ktorom uviedli, že považujú za dôležité oznámiť odvolaciemu súdu zmeny popisujúce aktuálny skutkový stav. Uviedli, že zdravotný stav najmä XX-XXXXXXX žalobcu sa za posledných 7 až 8 mesiacov opäť zhoršil, k čomu doložili lekárske správy. Uviedli tiež, že požiadali o ďalšie meranie hluku vo vonkajšom prostredí podľa platných predpisov, keďže žalobcovia sa celé dni zdržujú doma a v záhrade, lebo ich zdravotný stav iné nedovoľuje. Výsledky merania opäť potvrdzujú prekročovanie limitov. Meranie sa uskutočňovalo v dvoch bodoch, pričom v oboch boli prekročené limitné hodnoty hluku. Poukázali aj na zmeny v chove hydiny žalovaných, a to zmenu v množstve hydiny a kohútov, pribudnutiu nového plemena sliepok a pribudnutím chovu kačíc.

8. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku – ďalej len CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané včas, oprávnenou stranou – žalobcami, v neprospech ktorých bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v medziach daných rozsahom podaného odvolania (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), postupom na nariadenom odvolacom pojednávaní (§ 385 ods. 1 CSP) a po zopakovaní (§ 284 ods. 1 CSP) a doplnení (§ 384 ods. 2 CSP) dokazovania a po preskúmaní zákonnosti a vecnej správnosti napadnutého rozsudku dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v časti podľa § 388 CSP zmeniť a v časti podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdiť.

9. Predmetom konania bola žaloba žalobcov, ktorou sa domáhali určenia povinnosti zdržať sa šíreniu hluku, pachu, prachu, peria, exkrementov, parazitov, pevných a tekutých odpadov, pochádzajúcich z chovu malých hospodárskych zvierat, z pozemku parcely registra „C“ parc. č. 2168/129 a parc. č. 2168/285 evidovaných na LV č. XXX pre k. ú. C., obec C., okres Nitra na pozemok parcely registra „C“ parc. č. 2168/2, parc. č. 2168/174, parc. č. 2232/7 a parc. č. 2168/278 na LV č. XXX pre k. ú. C., obec C., okres Nitra a umiestniť objekty určené na dočasný a trvalý chov, držanie a voľný výbeh malých hospodárskych zvierat minimálne vo vzdialenosti 1 meter od hranice pozemkov parcely registra „C“ parc. č. 2168/129 a parcely registra „C“ parc. č. 2168/285 evidovaných na LV č. XXX pre k. ú. C., obec

C., okres Nitra a pozemkov parcely registra „C“ parc. č. 2168/2 a parcely registra „C“ parc. č. 2168/174, evidovaných na LV č. XXX pre k. ú C., obec C., okres Nitra.

10. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

11. Podľa § 388 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

12. Jednou z odvolacích námietok žalobcov bolo nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku a tiež nesprávne právne posúdenie vecí. Napriek tomu, že odvolací súd sa s týmito odvolacími námietkami stotožňuje a má za to, že súd prvej inštancie vec v časti nesprávne právne posúdil a aj nedostatočne odôvodnil, odvolací súd v záujme čo najskoršieho rozhodnutia vo veci zvolil postup, kedy vo veci vytýčil odvolacie pojednávanie, na ktorom zopakoval a doplnil dokazovanie a strany vyzval podľa § 182 CSP na vyjadrenie k možnému použitiu právnych predpisov, ktoré je potrebné na vec aplikovať, a ktoré súd prvej inštancie vo veci neaplikoval, aby si vytvoril podklad pre odlišné skutkové a právne závery, ako urobil súd prvej inštancie. Napriek tomu, že právny zástupca žalovaných navrhoval zopakovať dokazovanie, vykonané súdom prvej inštancie vo väčšom rozsahu (obhliadka, výsluch ním uvedených svedkov), odvolací súd nepovažoval zopakovanie týchto navrhovaných dôkazov za potrebné, a preto ich ani nevykonal, keďže odvolací súd nepovažuje tieto dôkazy pre posúdenie vecí za rozhodujúce a svoje rozhodnutie odvodzuje od iných v konaní vykonaných dôkazov, s ktorými sa vyporiada nižšie vo svojom rozhodnutí. Z uvedeného dôvodu odvolací súd tento návrh právneho zástupcu žalovaných zamietol.

13. Predmetom tohto konania je ochrana vlastníckeho práva v zmysle ustanovenia § 127 Občianskeho zákonníka, ako aj ochrana v zmysle § 417 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Napriek tomu, že žalobcovia už v žalobe uvádzali aj ustanovenia § 417 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka a aj nimi odôvodňovali ich žalobu, súd prvej inštancie žalobu v zmysle tohto ustanovenia neposudzoval, a preto žalobu žalobcov v časti aj nesprávne právne posúdil.

14. Podľa čl. 20 ods. 3 Ústavy SR vlastníctvo zaväzuje. Nemožno ho zneužiť na ujmu práv iných alebo v rozpore so všeobecnými záujmami chránenými zákonom. Výkon vlastníckeho práva nesmie poškodzovať ľudské zdravie, prírodu, kultúrne pamiatky a životné prostredie nad mieru ustanovenú zákonom.

15. Ustanovenie § 127 Občianskeho zákonníka o susedských právach treba použiť, aj keď ide o výkon práv vyplývajúcich z vlastníctva a uplatní sa pri posúdení otázky, či možno žiadať ochranu proti takému výkonu vlastníckeho práva, ktorého dôsledky presahujú hranice vlastníckovej veci.

16. Podľa § 127 ods. 1 Občianskeho zákonníka vlastník veci sa musí zdržať všetkého, čím by nad mieru primeranú pomerom obťažoval iného alebo čím by vážne ohrozoval výkon jeho práv. Preto najmä nesmie ohroziť susedovu stavbu alebo pozemok úpravami pozemku alebo úpravami stavby na ňom zriadenej bez toho, že by urobil dostatočné opatrenie na upevnenie stavby alebo pozemku, nesmie nad mieru primeranú pomerom obťažovať susedov hlukom, prachom, popolčekom, dymom, plynmi, parami, pachmi, pevnými a tekutými odpadmi, svetlom, tienением a vibráciami, nesmie nechať chované zvieratá vnikáť na susediaci pozemok a nešetrne, prípadne v nevhodnej ročnej dobe odstraňovať zo svojej pôdy korene stromu alebo odstraňovať vetvy stromu presahujúce na jeho pozemok.

17. Ustanovenie § 127 ods. 1 Občianskeho zákonníka ukladá vlastníčkovi veci zdržať sa všetkého, čím by nad mieru primeranú pomerom obťažoval iného alebo čím by vážne ohrozoval výkon jeho práv. Preto najmä nesmie ohroziť susedovu stavbu alebo pozemok úpravami pozemku alebo úpravami stavby na ňom zriadenej bez toho, aby urobil dostatočné opatrenia na upevnenie stavby alebo pozemku, nesmie nad mieru primeranú pomerom obťažovať susedov hlukom, prachom, popolčekom, dymom, plynmi, parami, pachmi, pevnými a tekutými odpadmi, svetlom, tienением a vibráciami, nesmie nechať chované zvieratá vnikáť na susediaci pozemok a nešetrne, prípadne v nevhodnej ročnej dobe odstraňovať zo svojej pôdy korene stromu alebo odstraňovať vetvy stromu presahujúce na jeho pozemok. Uvedené zákonné ustanovenie zakazuje také správanie sa vlastníka nehnuteľnosti, ktorým by iného obťažoval nad mieru primeranú pomerom alebo vážne ohrozoval výkon jeho práv.

Pojmy „miera primeraná pomerom“ alebo „vážne ohrozovanie výkonu práv“ vyjadrujú hornú hranicu negatívnych dôsledkov správania sa vlastníka. Ak negatívne dôsledky tohoto správania prekročia určitú hranicu, dotknutý sa môže úspešne domáhať ochrany svojich práv podľa § 127 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Pri súdnej ochrane týchto práv musí súd vždy dôsledne zistiť konkrétnu situáciu a objektívne posúdiť, či uvedená hranica bola prekročená, lebo ochranu nemožno priznať pred zásahmi, ktoré neprekračujú dovolenú mieru a sú dôsledkom bežného správania sa, ktoré sú susedia povinní navzájom trpieť, lebo je spojené s obvyklým užívaním nehnuteľnosti. Zákon bližšie nevymedzuje obsah slov „nad mieru primeranú pomerom“. Určuje však hranicu správania sa medzi dovoleným správaním (od optimálneho stavu po stav ešte prípustný) a nedovoleným správaním sa (nad prípustnú mieru), a to vo vzťahu ku konkrétnym pomerom v danom mieste a čase, ale aj vo vzťahu k objektívne žiadúcim pomerom, ktoré v tom-ktorom prípade nemusia byť vždy v súlade s existujúcimi pomermi. Pokiaľ by sa totiž uvedená hranica mala určovať len podľa pomerov pretrvávajúcich v danom mieste a čase, a nie podľa pomerov, ktoré sú žiadúce a ktoré by mali pretrvávať, nebolo by možné domáhať sa úspešnej ochrany podľa § 127 ods. 1 Občianskeho zákonníka v prípade, že aj správanie sa všetkých ostatných fyzických alebo právnických osôb na danom mieste je z hľadiska tohto ustanovenia závadné. Z toho vyplýva, že súd rozhodujúci o návrhu na ochranu podľa uvedeného ustanovenia sa nemôže obmedziť len na konštatovanie, že namietaný zásah je v súlade s prevládajúcim správaním sa ostatných subjektov, ale musí vždy zohľadniť mieru primeranú pomerom (ktoré by mali byť) (rozhodnutie NS SR sp. zn. 5Cdo 117/93 z 30. 11. 1993).

18. Každá osoba, ktorá je nositeľom vlastníckeho práva ku konkrétnemu majetku, je zároveň zodpovedná za takú realizáciu jeho užívacieho komponentu, ktorou nebude nadmerne ohrozovať alebo poškodzovať práva a právom chránené záujmy iných osôb. Výstižným je v tomto ohľade odkaz na čl. 20 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého záväzok plynúci z vlastníctva znamená, že výkon vlastníckeho práva nesmie nad ustanovenú mieru poškodzovať okrem iného ani ľudské zdravie. Vlastník znáša zodpovednosť za to, aby využívanie jeho vlastníckeho práva nevedlo k neprimeraným rizikám voči zdraviu ostatných osôb. Na tento účel je však povinný podrobiť sa iba takým obmedzeniam, ktoré sú na účel ochrany verejného zdravia nevyhnutné (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 206/2018 zo 16. septembra 2021).

19. Podľa § 417 ods. 2 Občianskeho zákonníka ak ide o vážne ohrozenie, ohrozený má právo sa domáhať, aby súd uložil vykonať vhodné a primerané opatrenie na odvrátenie hroziacej škody.

20. V prípadoch vážneho ohrozenia vzniku škody, dáva § 417 ods. 2 Občianskeho zákonníka ohrozenému k dispozícii osobitnú možnosť domáhať sa, aby súd uložil tretej osobe opatrenia na jej odvrátenie. Škoda, ktorá hrozí, musí byť protiprávna, pričom súdna ingerencia uložením konkrétnej zakročovacej povinnosti je podmienená vážnosťou ohrozenia. O vážnosť ohrozenia ide, ak ide o nebezpečenstvo, ktoré možno nie je bezprostredné, ale hrozba jeho realizácie je vážna, pričom ho je potrebné posudzovať aj vo vzťahu k očakávanej dobe trvania súdneho konania. Hrozba vážneho ohrozenia musí existovať ešte v čase rozhodovania súdu. Ak hrozí ujma bezprostredne, je priestor pre návrh na vydanie a nariadenie neodkladného opatrenia. Ohrozenie je vážnym vtedy, ak ide o hrozbu vážnej škody. To znamená, že hroziaca škoda musí byť citeľného rozsahu. Ak hrozí nepodstatná škoda, nepôjde o vážne ohrozenie a návrh ohrozeného sa žiada zamietnuť. Opatrenie, ktoré súd môže uložiť v zmysle tohto ustanovenia má byť vhodné (spôsobilé dosiahnuť zamýšľaný účel) a primerané (opatrenie má zaťažovať povinného iba v primeranej miere). Podľa tohto ustanovenia môže súd uložiť nielen povinnosť zdržať sa určitej činnosti, ale najmä môže uložiť povinnosť vykonať vhodné a primerané opatrenie na odvrátenie škody, teda uložiť povinnosť zakročiť proti zdroju rizika.

21. Keďže jedným z negatívnych dôsledkov správania sa žalovaných má byť hluk ich hydiny, ktorý prekračuje mieru primeranú pomerom, odvolací súd posudzoval vec aj podľa právnych predpisov, upravujúcich hluk a ochranu zdravia ľudí súvisiacu s hlukom.

22. Podľa § 3 písm. a) zák. č. 2/2005 Z. z. o posudzovaní a kontrole hluku vo vonkajšom prostredí a o zmene zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 272/1994 Z. z. o ochrane zdravia ľudí v znení neskorších predpisov na účely tohto zákona hluk vo vonkajšom prostredí je nežiaduci alebo škodlivý vonkajší zvuk vytvorený ľudskými činnosťami, najmä hluk z dopravy na pozemných komunikáciách, železničnej dopravy, leteckej dopravy a priemyselnej činnosti.

23. Podľa § 1 písm. g) zák. č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov tento zákon ustanovuje povinnosti fyzických osôb a právnických osôb pri ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia.

24. Podľa § 27 ods. 1 citovaného zákona fyzická osoba-podnikateľ a právnická osoba, ktoré používajú alebo prevádzkujú zdroje hluku, infrazvuku alebo vibrácií, správca pozemných komunikácií, prevádzkovateľ vodnej cesty, prevádzkovateľ dráhy, prevádzkovateľ letiska a prevádzkovatelia ďalších objektov, ktorých prevádzkou vzniká hluk (ďalej len „prevádzkovateľ zdrojov hluku, infrazvuku alebo vibrácií“), sú povinní zabezpečiť, aby expozícia obyvateľov a ich prostredia bola čo najnižšia a neprekročila prípustné hodnoty pre deň, večer a noc ustanovené vykonávacím predpisom podľa § 62 písm. m).

25. Podľa § 1 ods. 1 vyhl. č. 549/2007 Z. z., ktorou sa stanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií a v životnom prostredí táto vyhláška ustanovuje podrobnosti o prípustných hodnotách určujúcich veličín hluku, infrazvuku a vibrácií a požiadavky na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí.

26. Podľa § 1 ods. 2 citovanej vyhlášky táto vyhláška sa vzťahuje na hluk, infrazvuk a vibrácie, ktoré sa vyskytujú trvale alebo prerušovane vo vonkajšom prostredí alebo vo vnútornom prostredí budov v súvislosti s aktivitami ľudí alebo činnosťou zariadení.

27. Podľa § 3 ods. 1 citovanej vyhlášky ochrana zdravia pred hlukom, infrazvukom a vibráciami je zabezpečená, ak posudzované hodnoty určujúcich veličín hluku, infrazvuku a vibrácií nie sú vyššie ako prípustné hodnoty.

28. Podľa § 4 ods. 1 citovanej vyhlášky na ochranu zdravia pred hlukom a infrazvukom sú v prílohe ustanovené prípustné hodnoty určujúcich veličín hluku vo vonkajšom prostredí a prípustné hodnoty určujúcich veličín hluku a infrazvuku vo vnútornom prostredí budov pre deň, večer a noc.

29. Podľa § 6 ods. 1 citovanej vyhlášky na meranie hluku, infrazvuku a vibrácií je potrebné použiť postupy, ktoré umožnia stanoviť posudzované hodnoty určujúcich veličín uvedené v prílohe.

30. Zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia na úseku ochrany zdravia pred hlukom ukladá povinnosti fyzickým osobám podnikateľom a právnickým osobám, teda nevyplýva z neho, že by sa mal aplikovať aj na právne vzťahy medzi fyzickými osobami nepodnikateľmi (ako je tomu v prejednávanej veci). Odvolací súd však v zmysle širšieho výkladu aplikoval uvedený zákon aj na danú vec, keďže vzhľadom k neexistencii inej právnej úpravy dospel k záveru, že tento právny predpis je potrebné aplikovať aj pre všetky prípady týkajúce sa hluku súvisiaceho a s aktivitou ľudí, a preto tieto právne predpisy aplikoval aj v danej veci.

31. Podľa čl. 8 CSP strany sporu sú povinné označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie vo veci a podprieť svoje tvrdenia dôkazmi, a to v súlade s princípom hospodárnosti a podľa pokynov súdu.

32. Podľa § 150 ods. 1 CSP strany majú povinnosť pravdivo a úplne uvádzať podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenia týkajúce sa sporu.

33. Podľa § 150 ods. 2 CSP na zistenie podstatných a rozhodujúcich skutočností môže súd strany požiadať o ďalšie skutkové tvrdenia.

34. Podľa § 151 ods. 1 CSP skutkové tvrdenia strany, ktoré proti strane výslovne nepoprela, sa považujú za nesporné.

35. Podľa § 151 ods. 2 CSP ak strana poprie skutkové tvrdenia, ktoré sa týkajú jej konania alebo vnímania, uvedie vlastné tvrdenia o predmetných skutkových okolnostiach, inak je popretie neúčinné.

36. Jednou zo základných procesných povinností strany sporu je povinnosť tvrdiť. Stranu sporu zaťažuje bremeno tvrdenia. Schopnosť strany sporu uniesť bremeno tvrdenia spolu s dôkazným bremenom je predpokladom pre úspech v spore. Nesplnenie povinnosti tvrdiť, má pre stranu sporu procesnoprávnu

sankciu, a to v podobe prehry v spore. Prejaví sa v meritórnom rozhodnutí. Posúdenie otázky, ktorá strana sporu je povinná tvrdiť a aký je obsah jej povinnosti tvrdiť, teda kto a aké tvrdenia má uviesť, sa odvíja od hmotného práva. Strana sporu je povinná tvrdiť skutočnosti, ktoré sú na základe hmotného práva spôsobilé privodiť jej úspech v spore. Procesnej povinnosti strany sporu uviesť skutkové tvrdenia zodpovedá procesná povinnosť protistrany poprieť tvrdené skutočnosti.

37. Okruh rozhodujúcich skutočností, ktorých sa týkajú povinnosti tvrdenia a označenia dôkazov na preukázanie tvrdení, je daný hypotézou hmotnoprávnej normy, ktorá upravuje sporný právny pomer strán sporu. Táto norma zásadne určuje tak rozsah dôkazného bremena (okruh skutočností, ktoré musia byť preukázané), ako aj nositeľa dôkazného bremena. Na povinnosť tvrdenia nadväzuje povinnosť označiť dôkazy preukazujúce tvrdené skutočnosti. Pokiaľ sú tieto skutočnosti preukázané, žalobca uniesol tak bremeno tvrdenia, ako aj bremeno dôkazu. Žalovaný nie je procesným subjektom, ktorého by sa vyššie spomenuté procesné povinnosti netýkali; pokiaľ sa chce v konaní úspešne brániť, musí poprieť skutkové tvrdenia, a na svoje tvrdenie musí označiť dôkazy. Teória v tejto súvislosti hovorí o tzv. presúvaní dôkazného bremena. Ide tu o rozdelenie bremena tvrdenia a dôkazného bremena medzi stranami v závislosti na aktuálnom stave (priebehu) konania a na tom, ako právna norma vymedzuje práva a povinnosti strán hmotnoprávneho vzťahu.

38. Otázkou splnenia povinnosti tvrdenia a povinnosti označiť na preukázanie tvrdení dôkazy musí súd vždy riešiť so zreteľom na individuálne okolnosti prejednávanej veci.

39. Podľa § 191 ods. 1 CSP dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo.

40. Podľa § 191 ods. 2 CSP vierohodnosť každého vykonaného dôkazu môže byť spochybnená, ak zákon neustanovuje inak.

41. V konaní zhromaždený materiál treba zhodnotiť. Súd pristupuje k hodnoteniu jednotlivých vykonaných dôkazov z hľadiska ich hodnovernosti a pravdivosti. Súd nie je obmedzovaný zákonnými predpismi v tom zmysle, ako ten, či onen dôkaz hodnotiť (zásada voľného hodnotenia dôkazov). Hodnotiacia úvaha súdu však nie je ľubovoľná; súd musí vychádzať zo všetkého, čo v konaní vyšlo najavo. Tieto skutočnosti má súd rešpektovať a musí správne určiť ich vzájomný vzťah. Súd pritom nie je viazaný žiadnym poradím významu a preukaznej sily jednotlivých dôkazov (R V/1968).

42. Koncept voľného hodnotenia dôkazov neumožňuje inak, len sa pri hodnotení jednotlivých vykonaných dôkazov sústrediť na „súhru“ a obsahovo-logickú nadväznosť línie skutkových zistení a právnych posúdení, ktoré ako celok musia vykazovať vysokú mieru presvedčivosti o subsumpcii zisteného skutkového deja pod hypotézu právnej normy. V tomto zmysle žiaden dôkaz nemá predpísanú zákonnú silu a takýto rozdiel pochopiteľne nevykazujú ani dva osobitné dôkazné prostriedky, znalecký posudok a súkromno-znalecký posudok (ďalej len SZP), ktoré sa vykonávajú a hodnotia podľa všeobecných kritérií vykonávania a hodnotenia dôkazov v CSP.

43. Hodnotenie akýchkoľvek dôkazov (vrátane znaleckého posudku) v spore nie je pre jednotlivé dôkazy upravované osobitne, ale je založené na princípe voľného hodnotenia dôkazov v zmysle čl. 15 a § 191 CSP. Súd posudkom nie je viazaný, hodnotí ho voľne ako ktorýkoľvek iný dôkaz. Závery znaleckého posudku je potrebné overiť aj v nadväznosti na iné dôkazy, ktoré boli v konaní predložené. Od znaleckého odborného záveru treba odlišovať právo súdu preveriť správnosť skutkových okolností, z ktorých znalec pri vypracovávaní znaleckého posudku vychádzal.

44. Právna úprava v Civilnom sporovom poriadku počítá pri dokazovaní tak so znaleckým posudkom, ako aj odborným vyjadrením. Tým, že počítá s oboma dôkaznými prostriedkami, sleduje hospodárnosť konania, a to ako z časového hľadiska, tak aj z hľadiska nákladov konania. Z tohto dôvodu zákonodarca prioritizuje odborné vyjadrenie, ak nie sú splnené predpoklady na nariadenie znaleckého dokazovania. Znalecké dokazovanie sa preferuje až pri posúdení zložitých odborných otázok, keď odborné vyjadrenie nepostačuje.

45. Z dikcie § 206 vyplýva, že odborné vyjadrenie prichádza do úvahy vtedy, ak je potrebné posudzovať skutočnosti, na ktoré treba odborné znalosti. Odborné znalosti môžeme charakterizovať ako také vedomosti, na získanie ktorých je potrebná určitá odborná znalosť alebo odborná skúsenosť. Odborné znalosti presahujú rámec všeobecných znalostí a všeobecných skúseností. Do úvahy prichádza aj to, že strana si odborné vyjadrenie zadováži sama. Súd však následne rozhodne, či tento dôkaz vykoná alebo nevykoná, t. j. či v prebiehajúcom konaní ide o posudzovanie skutočností, na ktoré treba odborné znalosti, či sú tieto skutočnosti relevantné, či strana správne položila odbornej osobe otázku, na ktorú v odbornom vyjadrení odpovedal, z akého odboru je potrebné vybrať vhodnú osobu a pod.

46. Odborné vyjadrenie nemá nižšiu dôkaznú silu. Vypracovanie odborného vyjadrenia je síce procesne jednoduchšie a menej formálne, avšak len z toho dôvodu, že sleduje hospodárnosť konania. To, že odborné vyjadrenie je procesne jednoduchšie, ako aj to, že sa zaoberá posudzovaním jednoduchších odborných otázok, v žiadnom prípade nemôže znižovať jeho dôkaznú silu. Žiaden dôkaz totiž nemá predpísanú zákonnú silu (čl. 15 ods. 2) a súd ich hodnotí podľa svojej úvahy.

47. Predmetom konania je žaloba žalobcov, ktorou sa domáhali určenia povinnosti zdržať sa šíreniu hluku, pachu, prachu, peria, exkrementov, parazitov, pevných a tekutých odpadov, pochádzajúcich z chovu malých hospodárskych zvierat, teda ochrany podľa § 127 Občianskeho zákonníka. Najviac pozornosti v konaní žalobcovia venovali preukázaniu hluku z chovu žalovaných, vyjadrovali sa tiež k pachu, periu, exkrementom a parazitom, avšak vo vzťahu k prachu a pevným a tekutým odpadom žiadne skutkové tvrdenia neuvádzali a ohľadne týchto imisií ani žiadne dokazovanie nenavrhovali. Odvolací súd mal preto za to, že vo vzťahu k prachu a pevným a tekutým odpadom žalobcovia neunesli bremeno tvrdenia, ani dôkazné bremeno, že by žalovaní žalobcov nad mieru primeranú pomerom obťažovali alebo ohrozovali výkon ich práv týmito imisiami, preto pokiaľ súd prvej inštancie žalobu v tejto časti zamietol, považovali jeho rozhodnutie za vecne správne, a preto ho v tejto zamietajúcej časti podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne potvrdil. Odvolací súd ešte dodáva, že vo vzťahu k týmto imisiám neuviedli žalobcovia ani žiadne odvolacie dôvody, okrem všeobecných, vzťahujúcich sa celkovo k žalobe.

48. Čo sa týka pachu, peria, exkrementov a parazitov, žalobcovia uvádzali, že nadmerný zápach a preletovanie peria sa prejavuje najmä v letných horúčavách a v čase preperovania, v závislosti od počasia alebo v čase vetra, pričom pri nedostatočnom čistení žalobcovia zažívali rôzne intenzity zápachu alebo preletovaného peria. Smrad z chovu hydiny potvrdili aj v konaní vypočutí svedkovia I. B. a B. E.. K preukázaniu peria predkladali súdu fotografie s perím na ich pozemku, vyjadrovali sa k množstvu exkrementov produkovaných chovom žalovaných, spochybňovali správnosť nakladania žalovaných s odpadom z chovu a vyjadrovali sa tiež k tomu, že žalovaní ho z pozemku neodstraňujú, čím sa z neho vytvára dusík. Ohľadne parazitov tvrdili, že s nimi bojovali v decembri 2020 až do februára 2021, o čom predložili aj lekárske správy, ktoré potvrdzovali, že mali kožné problémy a v konaní bolo komunikáciou cez WhatsApp medzi žalobkyňou v 1. rade a žalovanou v 1. rade preukázané aj to, že žalovaní mali zamorený chov, ktorý bol následne ošetrovaný, avšak to, že by kožné problémy žalobcov súviseli s parazitmi z chovu hydiny žalovaných v konaní preukázané nebolo a žalobcami predkladané nepriame dôkazy pre vyhovenie ohľadom tohto nároku nepostačovali a iné dôkazy na preukázanie tohto nároku žalobcovia v priebehu konania ani nenavrhovali. Čo sa týka preletovania peria na pozemok žalobcov, ohľadom tohto nároku odvolací súd zohľadnil tiež to, že k zhoršeniu situácie ohľadom preletovania peria došlo po tom, čo žalobcovia na hranici pozemku so žalovanými odstránili pri plote tuje, ktoré dovtedy znižovali množstvo peria, prelietajúceho na pozemok žalobcov, pretože tuje ho zachytávali, čím sami zhoršili situáciu. Táto okolnosť má však vplyv len na imisie z peria, a nie ostatné druhy imisií. Z takto vykonaného dokazovania potom odvolací súd považoval za preukázané, že aj keď dochádza z chovu žalovaných k imisiám z pachu, peria a exkrementov a v minulosti sa raz stalo, že ich chov bol zamorený parazitmi, v konaní nebolo preukázané, že by k tomu dochádzalo nad mieru primeranú pomerom, a že by žalovaní vážne ohrozovali výkon práv žalobcov týmito imisiami, preto aj v tejto časti považoval odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie za správne, keď podľa názoru odvolacieho súdu žalobcovia v tejto časti žaloby uniesli bremeno tvrdenia, avšak neunesli dôkazné bremeno. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie aj v tejto zamietajúcej časti podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

49. Následne sa odvolací súd zaoberal tým, či žalovaní nad mieru primeranú pomerom obťažujú žalobcov hlukom vznikajúcim z ich chovu, pričom práve ohľadom tohto rušenia bolo v konaní vykonaných najviac dôkazov, ktoré odvolací súd hodnotil jednotlivo, ale aj vo vzájomných súvislostiach.

50. Aj keď absolútny zákaz chovu akýchkoľvek hospodárskych zvierat by bol v rozpore s čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky a žiadny právny predpis množstvo hydiny, ktorú fyzické osoby môžu na svojom pozemku chovať vo vzťahu k obťažovaniu susedov neurčuje, pri posudzovaní prekročenia miery hluku primeranej pomerom je potrebné zohľadniť konkrétnu situáciu a objektívne posúdiť, či uvedená hranica bola prekročená, lebo ochranu možno priznať len pred zásahmi, ktoré prekračujú dovolenú mieru, a nie sú dôsledkom bežného správania sa, ktoré sú susedia povinní navzájom trpieť a sú spojené s obvyklým užívaním nehnuteľnosti. V prípade, ak by bolo preukázané, že obťažovanie prekračuje hranice stanovené právnym predpisom, v takom prípade presahuje aj mieru primeranú pomerom. Pokiaľ žalovaní uvádzali, že ich chov je riadne registrovaný ako uznávaný kontrolovaný chov hydiny, pričom kontrola Regionálnej veterinárnej a potravinovej správy Nitra nezistila žiadne porušenia hygieny v chove, k tomu odvolací súd uvádza, že z pohľadu zisťovania prekročenia miery primeranej pomerom, sú tieto dôvody irelevantné. Dokazujú skutočnosti, že žalovaní sa o chov riadne starajú, majú ho riadne evidovaný, avšak tieto skutočnosti nie sú pre posúdenie veci rozhodujúce. Rovnako tak pre posúdenie vecí nie je rozhodujúce, či žalovaní nimi chovanú hydinu a vajíčka ponúkajú na predaj, pričom tieto dôkazy v konaní predkladali žalobcovia.

51. Ohľadne hluku, žalobcovia okrem tvrdení o množstve hydiny chovanej žalovanými predložili do konania množstvo zvukových záznamov vyhotovených samotnými žalobcami, ktorými preukazovali hluk spôsobovaný hydinou žalovaných a fotografie prístroja, ktorým oni zaznamenali hluk na ich pozemku. Predložili do konania fotografie a náčrty pozemku žalobcov a žalovaných, umiestnenie domov na nich a kurínov na pozemku žalovaných. Žalobcovia predložili súdu Všeobecne záväzné nariadenie obce C. č. 4/2021 o podmienkach držania zvierat a ich chodu na území obce C. prijaté dňa 15. 11. 2021, účinné od 03. 12. 2021, z ktorého okrem iného vyplýva, že chovať a držať malé hospodárske zvieratá v počte nad 30 ks je možné len s písomným súhlasom vlastníkov susedných nehnuteľností a objekty vrátane výbehov určené na dočasný alebo trvalý chov, držanie zvierat sa umiestnia od uličnej čiary minimálne na 10 m, od objektov určených na bývanie minimálne 10 m a minimálne 1 m od hranice susednej nehnuteľnosti. Žalovaní v konaní predložili vyjadrenie susedov k chovu žalovaných, z ktorého vyplýva, že súhlasia s chovom ich hospodárskych zvierat v takom rozsahu, akým bol realizovaný doteraz a nevadia im zvuky ani pachy z chovu hospodárskych zvierat. Toto vyjadrenie bolo súdu predložené v septembri 2022. Súd prvej inštancie vo veci vykonal obhliadku na mieste samom dňa 28. 09. 2022, počas ktorej zaznamenával hluk na rôznych miestach na pozemku žalobcov, pričom počas obhliadky vyhotovil aj fotodokumentáciu a vypočul aj svedkyňu B. B., ktorá je susedou žalovaných z druhej strany, a z ktorej výpovede vyplýva, že chov hydiny žalovanými ju nevyrušuje a nevádi jej. Na pozemku nemajú z chovu žalovaných neporiadok, ani perie. Zvuk kikirikania kohúta jej neprekáža, skoro v každom dvore je kohút. Žalobcovia následne v priebehu sporu predložili súdu Protokol o meraní hluku č. 224000133, vypracovaný Technickým skúšobným ústavom Piešťany, š. p., ktorého predmetom bolo meranie hluku vo vonkajšom prostredí zo zvukových prejavov kohútov a sliepok chovaných v susedstve pre účely súdneho konania, ktorého objednávateľom bola žalobkyňa v 1. rade. Meranie hluku sa uskutočnilo od 17. 10. 2022 od 20.25 hod. do 19. 10. 2022 do 17.15 hod. Z tohto protokolu vyplýva, že v súvislosti s celkovým posúdením hlukovej situácie vo vonkajšom prostredí bol po obhliadke miesta zvolený v súlade s vyhl. č. 549/2007 Z. z. posudzovaný merací bod MB1 v tesnej blízkosti hranice oboch susediacich pozemkov. Merací mikrofón bol umiestnený vo výške 1,5 m nad trávnatým terénom a upevnený na stojane v meracej sonde pre použitie vo vonkajšom prostredí. Hlavným a jediným posudzovaným zdrojom hluku je hluk spôsobovaný aktivitou domácej hydiny, kohútov a sliepok chovaných na dvore rodinného domu č. p. XXX, C.. Všetky ostatné hlukové udalosti spojené s využívaním príslušného vonkajšieho územia obce boli považované za rušivý hluk pozadia a neboli zahrnuté do posúdenia. Meranie sa uskutočnilo ako spojené dlhodobé meranie vo vonkajšom prostredí na pozemku rodinného domu č. p. XXX, C.. Majiteľ susedného pozemku rodinného domu č. p. XXX, C., ktorý je chovateľom domácej hydiny nebol o meraní informovaný. V čase merania nebola domáca hydina žiadnym nie bežným spôsobom rušená ani plašená. Hlavnými zdrojmi hluku pozadia sú hluk z prejazdov motorových vozidiel po miestnych komunikáciách, hluk z prejazdov vlakov po vzdialenej železničnej trati, náhodný hluk okolia spojený s využívaním obytného územia, napr. obyvatelia susedných domov, štekot psov, ostatné domáce zvieratá a pod. Ústav v posudku uviedol, z ktorých právnych predpisov vychádzal, zobrazil časový priebeh hladiny zvuku v nočnom čase, dennom čase a vo večernom čase s tým, že pri jednotlivých časových úsekoch uviedol, či boli zaznamenané

významné zvukové udalosti pri aktivite kohútov, uviedol hodnoty nameraného hluku v decibeloch pre časový interval „NOC“, „DEŇ“ a „VEČER“ a na záver uviedol, že na základe celkového posúdenia aktuálneho stavu a z predložených výsledkov merania hluku je možné konštatovať, že prípustná hodnota určujúcej veličiny vo vonkajšom prostredí podľa ustanovení vyhlášky Ministerstva zdravotníctva SR č. 549/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí pri zvukových prejavoch kohútov a sliepok v dennom aj nočnom čase vo vonkajšom chránenom prostredí rodinného domu č. p. XXX, C. v posudzovanom mieste MB1 bola prekročená. Skúšobným technikom bol J. K. B., pričom k posudku bolo priložené osvedčenie o jeho odbornej spôsobilosti, vydané Úradom verejného zdravotníctva SR a Osvedčenie o akreditácii vydané Slovenskou národnou akreditačnou službou pre Technický skúšobný ústav Piešťany, š. p., ktorý protokol o meraní vypracoval. V konaní bol ako svedok vypočutý syn žalobcov I. B., ktorý sa vyjadril k ochoreniam rodičov, vplyvu hluku z kohútov na zdravotný stav jeho rodičov, pričom k hluku uviedol, že pred zredukovaním chovu žalovaných to bolo katastrofálne, ale aj teraz je ich tam stále dosť. Ostatní susedia chovajú cca 10 ks sliepok a 1 kohúta, čo nie je rušivé. Opísal tiež konfliktné situácie a zhoršenie vzťahov medzi žalobcami a žalovanými z dôvodu chovu hydiny žalovanými. V konaní bola ako svedkyňa vypočutá B. E. (žalobcovia sú rodičia jej partnera), ktorá sa vyjadrila k zdravotnému stavu žalobcov, uviedla, že veľa času trávi v záhrade, čo sa z dôvodu chovu žalovaných zmenilo a vyjadrila sa aj ku konfliktu medzi žalobkyňou v 1. rade a žalovaným v 2. rade.

52. Odvolací súd vychádzal z toho, že pri posudzovaní prekročenia hluku nad mieru primeranú pomerom nie sú podstatné všetky dôkazy, predložené stranami konania a vykonané súdom prvej inštancie. Samotná obhliadka na mieste samom zopakovaná odvolacím súdom by pre posúdenie veci nebola rozhodujúca, pretože veľkosť pozemkov, rozmiestnenie kurínov je súdu z dôkazov založených v spise známe a hluk počas obhliadky by neodzrkadľoval celkovú situáciu, ale len v krátkom časovom úseku. Z výpovedí strán sporu je zrejmé, že ide už o roky trvajúci susedský spor, t. č. je situácia už odlišná ako na začiatku konania, keď boli počty hydiny žalovaných oveľa vyššie. Okrem toho, obhliadka je len jeden z dôkazov, pričom všetky v konaní vykonané dôkazy, relevantné pre posúdenie veci, je potrebné hodnotiť vo vzájomných súvislostiach a podľa názoru odvolacieho súdu z vykonaného dokazovania vyplývajú závery, na ktorých by ani zopakovanie obhliadky nič nezmenilo. Z uvedených dôvodov teda navrhnutý dôkaz na zopakovanie obhliadky zamietol. Pokiaľ právny zástupca žalovaných navrhoval zopakovať aj výsluch svedkov, p. B., B. a E., aj zopakovanie týchto navrhovaných dôkazov považoval odvolací súd za nadbytočné, keď súd prvej inštancie neuviedol, čo mal ich výpoveďami preukázané a záver o nedôvodnosti žaloby z ich výpovedí ani neodôvodňoval.

53. Odvolací súd preto zopakoval dokazovanie výsluchom strán sporu, USB kľúčmi so zvukovými nahrávkami hydiny a v konaní predloženými listinnými dôkazmi a vychádzal z toho, že vykonaným dokazovaním bolo v konaní preukázané, že žalobcovia a žalovaní sú susedia, pričom ich záhrady oddeľuje len pletivový plot, na ktorom je textília. Z druhej strany je plot žalovaných od susedného pozemku oddelený betónovým plotom, teda už v tom sú podmienky pre šírenie hluku odlišné. Susedmi z tejto strany sú B., avšak len v prednej časti pozemku, kde majú žalovaní dom, v záhradnej časti, kde je umiestnená hydina sú susedmi A. a p. F. F.. Ostatní susedia sú vzdialenejšími susedmi (L., M., D., B.), a keďže hluk so zvyšujúcou sa vzdialenosťou od zdroja hluku približne kvadraticky klesá, nie sú vyjadrenia týchto svedkov pre posúdenie veci rozhodujúce. Najbližšie od zdroja hluku z hydiny žalovaných bývajú a majú pozemok práve žalobcovia. Žalovaní na svojom pozemku majú zriadený uznávaný kontrolovaný chov hydiny, pričom nebolo preukázané, že by porušovali hygienu v chove. V dôsledku veľkého množstva hydiny v chove žalovaných došlo k podstatnému zhoršeniu vzťahov medzi žalobcami a žalovanými, čo bolo v konaní preukázané výpoveďami samotných žalobcov a žalovaných. V konaní bolo tiež preukázané, že v úvode sporu k zhoršeniu susedských vzťahov medzi žalobcami a žalovanými prispievali aj samotní žalobcovia svojim správaním, búchaním na plot, plynovú skrinku žalovaných, vykrikovaním, pričom žalobkyňa v 1. rade na odvolacom pojednávaní priznala, že bola nervózna z tejto situácie (hluku), spôsobovala na ulici hluk, pričom si uvedomila, že zostala v dedine na posmech a teraz to už nerobí. Pre posúdenie veci, hluku z hydiny bolo potrebné, aby žalobcovia v konaní tvrdili a preukázali, že hluk spôsobený chovom hydiny prekračuje mieru primeranú pomerom.

54. Na objektivizovanie hluku (jeho meranie) a posúdenie toho, či hluk spôsobovaný chovom žalovaných prekračuje prípustné hodnoty veličín hluku je skutočnosťou, na ktorú treba odborné znalosti. Na preukázanie hluku žalobcovia súdu predložili zvukové záznamy nahraté na ich pozemku, ktorými poukazovali na hluk z hydiny a následne súdu predložili aj protokol o meraní hluku, zo záveru ktorého

vyplýva, že na základe celkového posúdenia aktuálneho stavu a z predložených výsledkov merania hluku je možné konštatovať, že prípustná hodnota určujúcej veličiny vo vonkajšom prostredí podľa ustanovení vyhlášky Ministerstva zdravotníctva SR č. 549/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí pri zvukových prejavoch kohútov a sliepok v dennom aj nočnom čase vo vonkajšom chránenom prostredí rodinného domu č. p. XXX, C. v posudzovanom mieste MB1 bola prekročená. Išlo pritom o dôkaz, odborné vyjadrenie, ktoré je z časového hľadiska a nákladov prioritizované pred znaleckým posudkom a odvolací súd považuje takýto dôkazný prostriedok pre potreby tohto súdneho konania za postačujúci. Súd prvej inštancie vykonal v konaní tento dôkaz, avšak v rozhodnutí z neho nevychádzal, keď uviedol, že je neobjektívny, keď z neho vyplýva, že merací mikrofón bol umiestnený vo výške cca 1,5 m nad trávnatým terénom, na hranici pozemkov parc. č. 2168/2 a parc. č. 2168/129, pričom z jednotlivých fotiek zverejnených v predmetnom protokole vyplýva, že tento prístroj bol umiestnený cca 30 – 40 cm od plotu žalovaných, a teda je zrejmé, že ak z druhej strany plotu sa nachádzajú cca 50 cm od plotu kuríny a voliéry s hydinou, tento zvuk bude najintenzívnejší priamo pri objekte merania. Preto nemá výpovednú hodnotu, nakoľko sa meranie nevykonalo vo všetkých namietaných miestach. Takýto záver súdu prvej inštancie nie je dostatočne odôvodnený a odvolací súd sa s ním nestotožňuje, preto odvolací súd zopakoval dokazovanie týmto odborným vyjadrením, aby z neho mohol vychádzať a posúdiť ho odlišne, ako to urobil súd prvej inštancie. Odvolací súd dospel k záveru, že uvedený odborný posudok bol vypracovaný vhodnou odbornou osobou, zadaná otázka je relevantná pre toto konanie a z posudku vyplýva, že bol vypracovaný pre súdne konanie, preto z tohto dôkazu vychádzal. Keďže žalobcovia v konaní tvrdili, že hlukom sú obťažovaní a rušení tak v dome, ako aj v ich záhrade, ktorú majú udržiavanú ako okrasnú (čo je preukázané fotografiami z ich záhrady), so zámerom jej využitia ako relaxačnej časti (altánok, bazén), pre konanie postačovalo, aby preukázali, že hluk je prekročený aj v záhrade, nielen v dome, čo podľa odvolacieho súdu bolo týmto protokolom preukázané. K samotnému meračskému bodu zhotoviteľ odborného vyjadrenia uviedol, že bol v súvislosti s celkovým posúdením hlukovej situácie vo vonkajšom prostredí po obhliadke miesta zvolený v súlade s vyhl. č. 549/2007 Z. z. v tesnej blízkosti hranice oboch susediacich pozemkov, pričom merací mikrofón bol umiestnený vo výške 1,5 m nad trávnatým terénom a upevnený na stojane v meracej sonde pre použitie vo vonkajšom prostredí, čo je v súlade s citovanou vyhláškou. Žalovaní po predložení tohto odborného vyjadrenia jeho záver spochybňovali, uvádzali, že meračský bod bol zvolený nesprávne, avšak toto svoje tvrdenie žiadnym spôsobom nepreukázali. Keďže ide o odbornú otázku, na spochybnenie záverov odborného vyjadrenia nepostačuje len tvrdenie strán sporu, prípadne ich právneho zástupcu, bez adekvátneho odborného vzdelania, pričom to, že žalovaní sú odborne spôsobilí posudzovať meranie hluku, v konaní netvrdili. Na to, aby preukázali, že odborný posudok predložený žalobcami nie je spôsobilý preukázať tvrdenia žalobcov, a aby spochybnili jeho záver, by bolo potrebné, aby predložili taký dôkaz, ktorý by to mohol preukázať, teda odborné vyjadrenie alebo znalecký posudok, pričom takýto dôkaz nepredložili a ani nenavrhovali vykonať. Z uvedeného dôvodu odvolací súd dospel k záveru, že z tohto dôkazu je potrebné vychádzať a prekročenie hladiny hluku z chovu žalovaných považovať za preukázané. Už uvedený záver potom postačoval pre vyhovieň žalobe žalobcov ohľadom hluku.

55. Odvolací súd však považuje za potrebné uviesť, že okrem tohto dôkazu, výpoveďami samotných žalovaných, ktorí ako osoby, ktoré sa chovom hydiny vo svojom voľnom čase zaoberajú a aj o iných chovoch hydiny v ich obci majú informácie, bolo preukázané, že rozsah chovu žalovaných v čase podania žaloby – 90 až 100 kusov hydiny, z toho 10 kohútov (údaje, ktoré uviedli žalovaní na odvolacom pojednávaní), vysoko prekračuje obvyklý chov hydiny v ich obci a ani žalovaní neuvádzali, že by o chove v takomto rozsahu v ich obci vedeli. Uviedli, že vedia o ďalších dvoch, ktorí majú viac ako 30 kusov hydiny a jeden alebo dvaja ďalší majú okolo 40 kusov hydiny. Počet hydiny žalovaných sa v priebehu konania menil, znížil sa čiastočne po vydaní neodkladného opatrenia, podstatným spôsobom ho žalovaní znížili pred obhliadkou súdu, ale k jeho zníženiu došlo aj v rámci odvolacieho konania a ku dňu rozhodovania odvolacieho súdu bol najnižší. Aj z vyjadrení samotných žalovaných považoval z uvedených dôvodov odvolací súd za preukázané, že chov žalovaných (oboch spolu, bez ohľadu na registráciu vo zväze chovateľov) prekračuje mieru primeranú pomerom v danej lokalite. Za mieru primeranú pomerom pritom odvolací súd považoval počet hydiny do 30 kusov a z toho maximálne dvoch kohútov, pokiaľ ide o zastavanú časť obce, s veľkosťou pozemku, ako majú žalovaní. Iná situácia by bola pri väčšom pozemku alebo pozemku umiestnenom na okraji obce alebo v časti nezastavanej rodinnými domami. Aj keď ide o dedinu, kde bolo chovanie hydiny v minulosti bežné, postupom času klesá počet majiteľov rodinných domov a pozemkov, ktorí chovajú hydinu, pričom najbežnejší je chov

s jedným kohútom a 10 – 20 sliepkami. K týmto záverom dospel odvolací súd bez toho, aby vychádzal zo Všeobecne záväzného nariadenia obce C. (ďalej len VZN) č. 4/2021 o podmienkach držania zvierat a ich chovu na území obce C. prijatého dňa 15. 11. 2021 a účinného od 03. 12. 2021. Na chov žalovanej v 1. rade sa toto VZN nevzťahuje, keďže ho mala zriadený pred prijatím tohto VZN a aj keď by sa na registrovaný chov žalovaného v 2. rade toto VZN už malo vzťahovať, Ústavný súd SR v Náleze sp. zn. II. ÚS 59/97 z 15. októbra 1997 uviedol, že ak orgán územnej samosprávy všeobecne záväzným nariadením ustanoví predpoklady obmedzujúce základné práva a slobody, koná nielen nad rámec úpravy podľa čl. 68 Ústavy SR, ale zároveň uplatňuje svoju normotvornú právomoc spôsobom, ktorý nie je v súlade s čl. 2 ods. 3 a čl. 13 ods. 2 a 3 Ústavy SR. Dochádza k tomu, že obec svojim všeobecne záväzným nariadením upraví otázky, ktoré ústava dovoľuje regulovať jedine zákonom. K takémuto záveru dospel pri rozhodovaní o posudzovaní VZN Miestneho zastupiteľstva mestskej časti Bratislava - Petržalka, v ktorom bolo rozhodnuté o podmienkach držania a chovu zvierat na území mestskej časti Bratislava–Petržalka. V Náleze sp. zn. II. ÚS 19/97 z 13. mája 1997 Ústavný súd SR uviedol, že normotvornú právomoc podľa čl. 68 Ústavy Slovenskej republiky môže obec uplatniť kedykoľvek, bez splnomocnenia v zákone. Túto právomoc nemôže obec uplatňovať v neobmedzenej miere na úpravu všetkých spoločenských vzťahov existujúcich v územnom obvode orgánu územnej samosprávy. Normotvornú právomoc môže uplatňovať len v tej časti správy svojich vnútorných vecí, ktorou realizujú územnú samosprávu podľa čl. 65 Ústavy Slovenskej republiky. Aj v právnych vzťahoch, ktorých predmetom je zviera, sa zaručujú základné práva a slobody oprávnených osôb. Majetok, ktorý je predmetom ochrany zaručene podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky, zahŕňa nielen veci, ale aj práva a iné majetkové hodnoty. Preto zviera podľa okolností právneho vzťahu môže mať aj povahu objektu práva vlastníť majetok zaručeného podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky. Všeobecne záväzná nariadenie obce nemá povahu prameňa práva, ktorým v súlade s Ústavou Slovenskej republiky možno ustanoviť oprávnené zásahy do súkromného a rodinného života. Vychádzajúc z uvedených nálezov ústavného súdu, odvolací súd VZN na vec neaplikoval, aj keď poukazuje na to, že aj v prípade jeho aplikácie by išlo len o jeden z dôkazov, pričom porušenie VZN zo strany žalovaných by nemalo podstatný vplyv na posúdenie veci, keďže vo veci bolo potrebné zohľadniť všetky vo veci vykonané relevantné dôkazy. Z uvedených dôvodov nie je relevantné ani rozdelenie chovu žalovaných na dva chovy (zvlášť na žalovanú v 1. rade a zvlášť na žalovaného v 2. rade), pričom z hľadiska posúdenia dôvodnosti žaloby a ochrany vlastníckeho práva žalobcov v súvislosti so susedskými vzťahmi ide len o jeden chov.

56. Čo sa týka zvukových nahrávok, predkladaných žalobcami, tieto žalovaní spochybňovali, uvádzali, že nimi bolo manipulované a ide o nelegálne dôkazy, na ktoré súd nemôže prihliadnúť. K tomu odvolací súd uvádza, že žalobcovia tieto nahrávky uskutočnili na vlastnom pozemku, nie na pozemku žalovaných, išlo o nahrávky zvuku hydiny, ktorým preukazovali frekvenciu, intenzitu a každodennosť týchto zvukových prejavov hydiny, preto dospel odvolací súd k záveru, že išlo o vhodný a potrebný dôkaz, spôsobilý na preukázanie žalobcami tvrdených skutočností, ktorým bolo preukázané každodenné obťažovanie žalobcov hlukom z hydiny. Nahrávaním zvukových prejavov hydiny (nie žalovaných) podľa odvolacieho súdu nedošlo k takému zásahu do práv žalovaných, ktorý by bol neprimeraný. Takýmto dôkazom sa preukázala frekvencia a opakovanosť obťažovania, pričom intenzita bola preukázaná odborným vyjadrením. Vzhľadom na časový rozsah merania hluku (2 dni) boli odborným vyjadrením preukázané iné skutočnosti. Z týchto dôvodov odvolací súd nepovažoval tieto dôkazy za nelegálne, z ktorých by súd nemohol vychádzať, avšak išlo len o jeden z dôkazov, na ktorom odvolací súd v podstatnej miere nezaložil svoje rozhodnutie, keď mal za to, že pre posúdenie veci boli rozhodujúcimi dôkazmi protokol o meraní hluku, realizovaný odborným subjektom a výsluchy samotných žalovaných, ktoré potvrdzovali, že ich chov v čase podania žaloby vysoko prekračoval počtom ostatné chovy hydiny v ich obci, pričom aj v čase rozhodovania odvolacieho súdu počtom prekračoval bežný chov, a teda aj mieru primeranú pomerom.

57. Pokiaľ ide o posúdenie toho, či z hľadiska primeranosti pomerov bolo v danej veci potrebné zohľadniť aj zdravotný stav žalobcov, na ktorý počas celého konania poukazovali, a ktorý žiadali zohľadniť, k tomu odvolací súd uvádza, že subjektívne hľadisko osoby, ktorá sa ochrany vlastníckeho práva domáha, by mali byť zohľadnené len výnimočne, a to, ak si to vyžaduje verejný záujem, dobré mravy alebo spoločensky akceptované zvyklosti. Žalobca v 2. rade je XX-XXXXX dôchodca, s množstvom vážnych zdravotných problémov (napr. XX D. J. B., F. N. O., P., A. Q. I., R. P., A. Q. R.), H. K., ktorý celé dni trávi práve v rodinnom dome a záhrade, ktorá je udržiavaná na relax, bez úžitkovej časti a bez chovu na ich pozemku. To, že je K. niekoľko krát do týždňa mu neumožňuje na dlhší čas sa zdržiavať mimo domu. Žalobkyňa v 1. rade je ešte pracovne aktívna, avšak trpiaca zdravotnými problémami, aj

keď podstatne menšej závažnosti ako žalobca v 2. rade, pričom z jej N. nálezu, ako aj D. vyšetrenia vyplýva, že pravidelne navštevuje D. S., dominuje u nej O., N. O., I. O. D., P. C. N. F. S. B. D. O.. Zdravotný stav oboch žalobcov mal odvolací súd preukázaný lekárskymi správami, ktoré žalobcovia v priebehu konania súdu predkladali a bolo nimi preukázané, že pre ich zdravotný stav je potrebné, aby žili v pokojnom, tichom prostredí, bez vyhýbania sa stresu. Za takejto situácie odvolací súd dospel k záveru, že nezohľadnenie zdravotného stavu žalobcov by bolo za danej situácie v rozpore s dobrými mravmi, ako pravidlami správania sa, ktoré sú v prevažnej miere v spoločnosti uznávané. Je však potrebné ešte dodať, že z pohľadu rozhodnutia veci nejde o dôkazy rozhodujúce, avšak podporujúce záver o dôvodnosti vyhovieňa žalobe v tejto časti. Z uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že v časti obťažovania hlukom nad mieru primeranú pomerom je žaloba žalobcov dôvodná, keď v tejto časti žalobcovia uniesli tak bremeno tvrdenia, ako aj dôkazné bremeno a v konaní preukázali, že žalovaní ich nad mieru primeranú pomerom rušia hlukom z chovu ich hydiny, preto v tejto časti napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa § 388 CSP zmenil. Skutočnosť, že žalovaní chovajú málopočetné jedince a na rozvíjanie genofondu sú potrebné iné počty kohútov pri takomto chove, je z pohľadu predmetu sporu irelevantné.

58. Na záver odvolací súd ešte dodáva, že pokiaľ žalobcovia v priebehu odvolacieho konania predkladali odvolaciemu súdu nové dôkazy, bolo na odvolacom súde, aby v zmysle § 366 písm. d) CSP posúdil, či ide o prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré možno v odvolaní použiť, a to len vtedy, ak ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie. V prípade novôt týkajúcich sa procesných podmienok, vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu a vád, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, nie je podmienené ich skutočnou novosťou. Ak však odvolateľ v odvolaní vymedzí odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. b), e) až h) CSP, právo na uvedenie prípadných novôt bude podmienené nezavinením doterajšieho nepoužitia týchto skutočností a dôkazov. Bude teda úlohou odvolateľa v odvolaní a protistrany vo vyjadrení k odvolaniu dokázať, že nové prostriedky procesného útoku a nové prostriedky procesnej obrany, ktoré uvádzajú „až teraz“, nemohli v doterajšom priebehu konania použiť bez svojej viny. Ak tento predpoklad úspešne nesplnia, na novoty nebude môcť odvolací súd prihliadnuť.

59. Čo sa týka lekárskeho správ, predložených žalobcami v odvolacom konaní, tieto sú aktuálne, teda dokumentujú súčasný zdravotný stav žalobcov, teda ide o dôkaz, ktorý žalobcovia nemohli predložiť už skôr, preto ich odvolací súd nepovažoval za novoty. Čo sa týka predloženia Stanoviska Úradu verejného zdravotníctva (ďalej len ÚVZ) Slovenskej republiky zo dňa 16. 02. 2023, predloženie tohto stanoviska v odvolacom konaní žalobcovia odôvodňovali tým, že žalobcovia sa až na základe konštatácie súdu prvej inštancie v rozsudku dozvedeli o spochybnení nimi predloženého dôkazu – merania hluku, preto až následne požiadali ÚVZ o stanovisko a predložili ho do konania. Je pravdou, že žalobcovia sa až z rozhodnutia súdu dozvedeli o neprihliadnutí na nimi predložený dôkaz z dôvodu nesprávne určeného meračského bodu, na čo v konaní poukazovali žalovaní, avšak svoje tvrdenie ničím nepreukázali, teda žalobcovia sa mohli domnievať, že súd bude z tohto dôkazu vychádzať, a preto nebol dôvod z ich strany ďalšie dôkazy na preukázanie záveru merania predkladať. Keďže súd z neho nevychádzal, keď jeho závery spochybnil, dospel odvolací súd k záveru, že predloženie tohto dôkazu v odvolacom konaní nie je novotou, na ktorú by odvolací súd nemohol prihliadnuť. Z tohto stanoviska pritom vyplýva, že z Protokolu o meraní hluku č. 224000133 vydaného dňa 27. 10. 2022 Technickým skúšobným ústavom Piešťany, š. p. bolo preukázané, že predmetom merania bolo určenie hlukových pomerov súvisiacich s chovom hydiny na pozemku rodinného domu č. p. XXX, XXX XX C.. Nakoľko zvukové prejavy hydiny na pozemku rodinného domu sú považované za hluk v životnom prostredí, tak sa pre potreby objektivizácie hluku postupovalo podľa Odborného usmernenia Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorým sa upravuje postup pri objektivizácii fyzikálnych faktorov životného prostredia a pracovného prostredia. Posúdenie výsledkov merania hluku a záveru protokolu bolo vykonané v zmysle vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 549/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 549/2007 Z. z.“). Meranie hluku sa vykonáva na hranici pozemku sťažovateľa alebo najbližšieho chráneného objektu, na základe čoho bol merací bod MB1 zvolený správne. Miesto merania bolo z hľadiska kategorizácie podľa vyhlášky č. 549/2007 Z. z. správne zaradené do kategórie územia II. – priestor pred oknami obytných miestností bytových a rodinných domov, vonkajší priestor v obytnom a rekreačnom území. Pre pôsobenie hluku z iných zdrojov v danej kategórii územia sú platné prípustné hodnoty pre deň LAeq,d = 50 dB, večer LAeq,v = 50 dB a noc LAeq,p = 45 dB. Meranie sa uskutočnilo kontinuálne cca 45 hodín, so začiatkom

merania 17. 10. 2022 o 20.25 hod. do 19. 10. 2022 17.15 hod. V protokole boli posúdené zvlášť posudzované hodnoty pre referenčný časový interval deň od 06.00 do 18.00 hod. (18. a 19. 10. 2022) a nočný referenčný časový interval od 22.00 do 06.00 hod. zo 17. 10. 2022 na 18. 10. 2022 a z 18. 10. 2022 na 19. 10. 2022. Večerný referenčný časový interval od 18.00 do 22.00 (18. 10. 2022) nebol posudzovaný, nakoľko v tom čase neboli zaznamenané výrazné zvukové udalosti meraného zdroja (hydiny). Z protokolu vyplynulo, že zvukové udalosti kohútov sú výrazné, rozdiel medzi hlukom pozadia a zvukovým prejavom kohúta je cca 35 dB. Z tohto dôvodu je korekcia na pozadie nulová a bola správne použitá korekcia na zvlášť rušivý hluk + 5 dB v čase pôsobenia rušivého hluku. Z protokolu jednoznačne vyplýva prekročenie prípustných hodnôt hluku vo vonkajšom prostredí pre referenčný časový interval deň o 11,4 dB (18. 10. 2022) a 13,8 dB (19. 10. 2022) a pre referenčný časový interval noc o 2,1 dB (z noci 17. 10. 2022 na 18. 10. 2022) a 3,3 dB (z noci 18. 10. 2022 na 19. 10. 2022). Hluk je fyzikálny faktor, ktorý pôsobí predovšetkým ako stresový faktor a pri dlhodobom vystavení jeho nepriaznivým účinkom má preukázateľne negatívne vplyvy na zdravie obyvateľstva. Protokol bol vypracovaný v zmysle platnej legislatívy a technických postupov. Ochrana zdravia nie je zabezpečená v prípade, keď posudzovaná hodnota hluku prekračuje prípustné hodnoty hluku stanovené vyhláškou č. 549/2007 Z. z. V zmysle protokolu boli posudzované hodnoty hluku prekročené pre referenčný časový interval deň a noc. Na základe vyššie uvedených skutočností majú za to, že nie je zabezpečená ochrana verejného zdravia. Toto stanovisko ÚVZ len podporuje záver odvolacieho súdu uvedený vyššie, o dôvodnosti žaloby, čo sa týka obťažovania hlukom. Čo sa týka predloženia Skúšobného protokolu č. 234000112 v odvolacom konaní, predmetom ktorého bolo meranie hluku vo vonkajšom prostredí zo zvukových prejavov domácej hydiny chovanej v susedstve objednávateľky, žalobkyne v 1. rade, pri ktorom bolo meranie už uskutočnené v dvoch meračských bodoch, pričom jeden bol umiestnený pred oknom rodinného domu žalobcov vo výške 2. nadzemného podlažia a vo vzdialenosti cca 1,5 m pred oknom, k tomu odvolací súd uvádza, že ohľadom tohto dôkazu platí to isté, ako ohľadom stanoviska Úradu verejného zdravotníctva, teda to, že žalobcovia sa až z rozhodnutia súdu dozvedeli o neprihliadnutí na nimi predložený dôkaz z dôvodu nesprávne určeného meračského bodu, na čo v konaní poukazovali žalovaní, avšak svoje tvrdenie ničím nepreukázali, teda žalobcovia sa mohli domnievať, že súd bude z tohto dôkazu vychádzať, a preto nebol dôvod z ich strany ďalšie dôkazy na preukázanie záveru merania predkladať. Z uvedeného dôvodu teda nejde o neprípustnú novotu, pričom tento dôkaz len podporuje vyššie uvedený záver súdu o dôvodnosti vyhovieť žalobe v tejto časti.

60. Podľa § 217 ods. 1 CSP pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia. Ustanovenia o sudcovskej koncentrácii konania tým nie sú dotknuté.

61. Aj keď odvolaciemu súdu je známe citované zákonné ustanovenie, odvolací súd považuje za potrebné zároveň uviesť, že predmet sporu v tejto veci je špecifický tým, že v priebehu konania sa mení, a to práve v závislosti od správania žalovaných, ktorí svojimi rozhodnutiami ovplyvňujú počet hydiny, ktorú majú a s tým vznikajúce imisie, ktorých obťažovanie nad mieru primeranú pomerom súd v tejto veci riešil. Z vykonaného dokazovania, a to výsluchu samostatných žalovaných na odvolacom pojednávaní, bolo preukázané, že počet hydiny, ktorú mali v čase začatia sporu, bol 90-100 kusov hydiny, z toho 10 kikirikajúcich kohútov. V priebehu konania sa počty ich hydiny menili, pričom to súvisí s rozhodovaním žalovaných o obmene sliepok a kohútov v chove, pribudnutím nových plemien a odídením starších, doplnením chovu o geneticky lepších jedincov, prípadne s rozšírením druhov hydiny. V čase rozhodovania odvolacieho súdu mali žalovaní podľa vyjadrenia žalovaného v 2. rade na odvolacom pojednávaní, ktoré žalobkyňa v 1. rade nepoprela, 40 kusov hydiny, z čoho sú 2 kohúti, 7 kačíc a ostatné sú sliepky. Z uvedeného je zrejmé, že v čase rozhodovania odvolacieho súdu mali žalovaní od vzniku sporu najnižší počet hydiny. Odvolací súd dospel k záveru, že v prípade takéhoto sporu nie je možné vychádzať len zo situácie v čase rozhodovania, ale je potrebné zohľadniť všetky vykonané dôkazy v priebehu konania, lebo v opačnom prípade by to mohlo mať za následok, že žalovaní by pred rozhodnutím súdu o takomto predmete konania dočasným znížením počtu hydiny mohli dosiahnuť zamietnutie žaloby, bez zohľadnenia dôkazov, ktoré v priebehu konania preukazovali dôvodnosť žaloby. Takýmto špekulatívnym správaním zo strany žalovaných by potom mohlo dôjsť k situácii, kedy by sa žalobcovia nemohli domôcť svojej ochrany. Aj keď v danej veci o takúto situáciu nejde, podľa názoru odvolacieho súdu aj v čase jeho rozhodovania bola miera primeraná pomerom prekročená, pri rozhodovaní zohľadnil všetky vo veci vykonané dôkazy.

62. Ďalším v konaní uplatneným nárokom bola ochrana žalobcov v zmysle ustanovenia § 417 ods. 2 Občianskeho zákonníka, teda uloženie povinnosti žalovaným umiestniť objekty určené na dočasný a

trvalý chov, držanie a voľný výbeh malých hospodárskych zvierat minimálne vo vzdialenosti 1 meter od hranice pozemkov. Žalobcovia v žalobe uvádzali, že sa domáhajú ochrany aj v zmysle § 417 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, aj keď formulácia druhého nimi navrhovaného petitu smerovala k ustanoveniu § 417 ods. 2 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého sa domáhali uloženia povinnosti žalovaným. Na vyhovenie takejto žalobe by v konaní muselo byť preukázané, že v dobe rozhodovania súdu hrozí vážne ohrozenie žalobcov alebo ich majetku. Podľa názoru odvolacieho súdu však žalobcovia ohľadom tohto nároku neuniesli bremeno tvrdenia, keď len žalobkyňa v 1. rade na odvolacom pojednávaní uviedla, že tohto sa domáha z dôvodu, aby na hranici pozemkov mohla vykonať postrek. Neuniesli ani dôkazné bremeno, keď nepreukázali, že nezabezpečeným chovom na hranici pozemkov im hrozí ohrozenie z dôvodu prechodu parazitov a prenosných ochorení z hydiny (čo uvádzali v odvolaní) a nepreukázali ani iné skutočnosti, z ktorých by vyplývalo vážne ohrozenie žalobcov alebo ich majetku a ani to, že práve nimi navrhovaným konaním, povinnosťou uloženou žalovaným umiestniť objekty určené na dočasný a trvalý chov, držanie a voľný výber malých hospodárskych zvierat minimálne vo vzdialenosti 1 meter od hranice pozemkov, by k odvráteniu vážneho ohrozenia žalobcov alebo ich majetku došlo. Z tohto dôvodu odvolací súd v tejto časti napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil, aj keď z iných dôvodov ako súd prvej inštancie, keď súd prvej inštancie žalobu ohľadom tohto nároku posudzoval podľa § 127 Občianskeho zákonníka, v čom videl odvolací súd nesprávne právne posúdenie tohto nároku, avšak bez dôsledku na správny záver súdu prvej inštancie ohľadom tohto nároku.

63. O trovách konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1, 2 CSP, a keďže žalobe žalobcov bolo vyhovené čiastočne, ohľadom jedného nároku boli čiastočne úspešní, druhý ich petit bol zamietnutý, teda obe strany mali v konaní čiastočný úspech, odvolací súd o trovách konania rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo, pričom vychádzal z charakteru sporu a z toho, že zohľadňovanie čisto matematického výpočtu úspechu v tomto spore nie je pre takýto druh sporu aplikateľné.

64. Podľa § 224 CSP súd kedykoľvek aj bez návrhu opraví v rozsudku chyby v písaní a počítaní, ako aj iné zrejme nesprávnosti. O oprave súd vydá opravné uznesenie, ktoré doručí subjektom konania.

65. Keďže odvolací súd po vyhlásení rozsudku zistil, že pri vyhlasovaní sa dopustil zrejmej nesprávnosti, keď vo výroku neuviedol „nad mieru primeranú pomerom“, v písomnom vypracovaní tohto rozhodnutia už túto zrejmu nesprávnosť vo výroku doplnil. Z odôvodňovania rozsudku na odvolacom pojednávaní je zrejmé, že odvolací súd rozhodoval o zdržaní sa šírenia hluku, pachu, prachu, peria, exkrementov, parazitov, pevných a tekutých odpadov nad mieru primeranú pomerom, teda o takto pripustenej zmene žaloby súdom prvej inštancie, a preto išlo o zrejmu nesprávnosť.

Toto rozhodnutie bolo prijaté v senáte pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).